

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
Poslanecká sněmovna
2011
VI. volební období

322

Vládní návrh

na vydání

zákona
kterým se mění zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších
předpisů

V l á d n í n á v r h

ZÁKON

ze dne 2011,

kterým se mění zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění zákona č. 322/2006 Sb. a zákona č. 227/2009 Sb., se mění takto:

1. V § 1 odst. 1 se slova „státními orgány a orgány, na které přešly úkoly státních orgánů (dále jen „státní orgány“)" nahrazují slovy „orgány veřejné moci“.

2. V § 1 odst. 1 se slova „občanů nebo organizací“ nahrazují slovy „fyzických nebo právnických osob“.

3. V § 1 odstavec 2 zní:

„(2) Tento zákon upravuje

- a) podmínky výkonu znalecké a tlumočnické činnosti,
- b) práva a povinnosti znalců a tlumočnicků,
- c) podmínky činnosti znaleckých ústavů,
- d) působnost ministerstva spravedlnosti a krajských soudů při výkonu státní správy znalecké a tlumočnické činnosti,
- e) odpovědnost za správní delikty při výkonu znalecké a tlumočnické činnosti.“

4. V § 2 odst. 1 části věty před středníkem se slovo „vykonávají“ nahrazuje slovy „mohou vykonávat pouze“.

5. V § 2 odst. 2 a v § 12 odst. 2 se slova „státními orgány“ nahrazují slovy „orgány veřejné moci“.

6. V § 3 odst. 2 se slovo „hluchoněnými“ nahrazuje slovy „neslyšícími a hluchoslepými“.

7. V § 4 odst. 1 písmeno a) zní:

„a) je státním občanem České republiky, občanem jiného členského státu Evropské unie, kterému bylo vydáno potvrzení o přechodném pobytu nebo povolení k trvalému pobytu na území České republiky, nebo státním příslušníkem jiného než členského státu Evropské unie, kterému bylo vydáno povolení k trvalému pobytu na území České republiky,“.

8. V § 4 odst. 1 se za písmeno a) vkládají nová písmena b) až d), která znějí:

- „b) je způsobilý k právním úkonům v plném rozsahu,
- c) je bezúhonný,

d) nebyl v posledních 3 letech vyškrtnut ze seznamu znalců a tlumočnicků pro porušení povinností podle tohoto zákona,“.

Dosavadní písmena b) až d) se označují jako písmena e) až g).

9. V § 4 odstavec 2 zní:

„(2) Podmínku bezúhonnosti podle odstavce 1 písm. c) nesplňuje fyzická osoba, která byla pravomocně odsouzena

a) za úmyslný trestný čin, nebo

b) za nedbalostní trestný čin spáchaný v souvislosti s výkonem činnosti znalce (tlumočnicka), pokud se na ni nehledí, jako by nebyla odsouzena.“.

10. V § 5 odst. 2 se slova „státní orgány“ nahrazují slovy „orgány veřejné moci“ a slova „příslušné orgány společenských organizací, jestliže to vyplývá z úkolů těchto organizací“ se nahrazují slovy „občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti nebo nadace, jestliže to vyplývá z předmětu jejich činnosti“.

11. V § 7 odst. 2 se slova „trvalé bydliště“ nahrazují slovy „místo trvalého pobytu, popřípadě místo pobytu na území České republiky podle druhu pobytu cizince“.

12. V § 7 odst. 3 a v § 21 odst. 3 se slova „pověřenectvu Slovenské národní rady pro spravedlnost a“ zrušují.

13. V § 8 se slova „a ve stanovené lhůtě“ nahrazují slovy „ , ve stanovené lhůtě a v oboru (jazyce), pro který byli jmenováni“.

14. V § 9 odstavec 2 zní:

„(2) Orgány veřejné moci ustanovují zpravidla znalce (tlumočnicky), kteří jsou zapsáni v seznamu toho krajského soudu, v jehož obvodu má orgán veřejné moci sídlo nebo pracoviště, a to po předchozím projednání se znalcem (tlumočnickem).“.

15. Za § 10 se vkládá nový § 10a, který zní:

„§ 10a

(1) Znalec (tlumočnick) je povinen zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o kterých se dozvěděl při výkonu své znalecké (tlumočnické) činnosti, a to i po jejím skončení; tato povinnost neplatí ve vztahu ke skutečnostem, které byly předmětem veřejně podaného znaleckého posudku nebo tlumočnického úkonu. Mlčenlivosti jej může zprostit orgán veřejné moci, který jej ustanovil, nebo ten, pro nějž znaleckou (tlumočnickou) činnost na základě smlouvy vykonal.

(2) Povinnost mlčenlivosti podle odstavce 1 se vztahuje i na konzultanty a další osoby, které se na znalecké (tlumočnické) činnosti podílely. O povinnosti mlčenlivosti je znalec (tlumočnick) povinen tyto osoby písemně poučit. Mlčenlivosti může tyto osoby zprostit orgán veřejné moci, který znalce (tlumočnicka) ustanovil, nebo ten, pro nějž znalec (tlumočnick) znaleckou (tlumočnickou) činnost na základě smlouvy vykonal.“.

16. V § 12 odst. 1 větě první a v § 22 odst. 1 se slova „státním orgánem“ nahrazují slovy „orgánem veřejné moci“.

17. V § 12 odst. 1 se věta druhá nahrazuje větou „Odmítne-li znalec (tlumočník) bez vážného důvodu provést úkon, sdělí to orgán veřejné moci krajskému soudu, v jehož seznamu je znalec (tlumočník) zapsán.“.

18. Na konci § 15 se doplňuje věta „Deník je možno vést v listinné nebo elektronické podobě.“.

19. V § 16 odst. 2 se za slovo „je“ vkládá slovo „zejména“.

20. § 17 včetně nadpisu a poznámky pod čarou č. 2 zní:

„Odměňování a náhrada nákladů

§ 17

(1) Znalec (tlumočník) má za podání posudku (provedení tlumočnického úkonu) právo na odměnu.

(2) Je-li znalecký posudek (tlumočnický úkon) zadán orgánem veřejné moci, řídí se odměna ustanoveními prováděcího právního předpisu.

(3) Odměna podle odstavce 2 se stanoví podle množství účelně vynaložené práce. Odměna se může přiměřeně krátit, jestliže úkon nebyl proveden řádně nebo ve stanovené lhůtě.

(4) Není-li odměna určena podle odstavců 2 a 3, řídí se smlouvou mezi znalcem (tlumočníkem) a osobou, která znalecký posudek (tlumočnický úkon) objednala.

(5) Odměna stanovená podle odstavců 1 až 4 se zvyšuje o částku odpovídající dani z přidané hodnoty, kterou je znalec (tlumočník) povinen z odměny odvést podle jiného právního předpisu²⁾.

---

²⁾ Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů.“.

21. V § 18 odstavec 1 zní:

„(1) Je-li znalecký posudek (tlumočnický úkon) zadán orgánem veřejné moci, má znalec (tlumočník) dále právo na náhradu nákladů, které účelně vynaložil v souvislosti se znaleckým posudkem (tlumočnickým úkonem).“.

22. V § 18 odst. 2 se slova „ušlé mzdy“ nahrazují slovy „ušlého výdělku“, slova „ke státnímu orgánu“ se nahrazují slovy „k orgánu veřejné moci“ a slova „státní orgán“ se nahrazují slovy „orgán veřejné moci“.

23. V 18 odst. 3 se slova „ke státnímu orgánu“ nahrazují slovy „k orgánu veřejné moci“.

24. V § 18 se doplňuje odstavec 4, který zní:

„(4) Je-li odměna dohodnuta podle § 17 odst. 4 a není-li ve smlouvě mezi znalcem (tlumočníkem) a osobou, která znalecký posudek (tlumočnický úkon) zadala, dohodnuto jinak, je v odměně zahrnuta i náhrada nákladů.“.

25. V § 19 odstavec 1 zní:

„(1) Odměnu a náhradu nákladů podle § 17 odst. 2 a 3 a § 18 odst. 1 až 3 je znalec (tlumočník) povinen vyúčtovat zároveň s podáním posudku (provedením tlumočnického úkonu). Její výši určí orgán, který ustanovil znalce (tlumočníka), a to bez zbytečného odkladu, nejpozději do 2 měsíců od podání posudku (provedení tlumočnického úkonu). Odměnu a náhradu hotových výdajů je třeba uhradit bez zbytečného odkladu po jejich přiznání, nejpozději do 30 dnů.“.

26. V § 19 odst. 2 se za slovo „odměn“ vkládají slova „podle § 17 odst. 2 a 3“.

27. § 20 včetně nadpisu zní:

„Pozastavení práva vykonávat činnost znalce nebo tlumočníka

§ 20

(1) Ministerstvo spravedlnosti nebo předseda krajského soudu může rozhodnout o pozastavení práva vykonávat činnost znalce (tlumočníka), pokud

- a) bylo proti znalci (tlumočnickovi) zahájeno trestní stíhání pro úmyslný trestný čin; toto pozastavení končí dnem nabytí právní moci rozhodnutí, kterým se toto trestní stíhání končí,
- b) bylo zahájeno řízení o způsobilosti znalce (tlumočníka) k právním úkonům; toto pozastavení končí dnem nabytí právní moci rozhodnutí, kterým se řízení o způsobilosti znalce (tlumočníka) k právním úkonům končí, nebo
- c) má na základě pravomocného rozhodnutí nastoupit výkon nepodmíněného trestu odnětí svobody.

(2) Ministerstvo spravedlnosti nebo předseda krajského soudu rozhodne o pozastavení práva vykonávat činnost znalce (tlumočníka), pokud o to znalec (tlumočník) z vážných důvodů sám požádá, nejdéle však na 4 roky.

(3) Odvolání proti rozhodnutí vydanému podle odstavce 1 nemá odkladný účinek.

(4) Po dobu pozastavení práva vykonávat činnost znalce (tlumočníka), nesmí znalec (tlumočník) vykonávat znaleckou (tlumočnickou) činnost.

(5) Pozastavení práva vykonávat činnost znalce (tlumočníka) a ukončení pozastavení tohoto práva podle odstavce 1 a 2 zaznamená ministerstvo spravedlnosti nebo předseda krajského soudu v seznamu znalců a tlumočnicků bez odkladu, nejpozději však do 15 pracovních dnů poté, co se rozhodnutí o pozastavení práva vykonávat činnost znalce (tlumočníka) stalo vykonatelným nebo kdy se ministerstvo spravedlnosti, nebo předseda krajského soudu dozvěděli o ukončení pozastavení tohoto práva.“.

28. Za § 20 se vkládají nové § 20a až 20c, které včetně nadpisu znějí:

„Zánik práva vykonávat znaleckou nebo tlumočnickou činnost

§ 20a

Právo vykonávat znaleckou (tlumočnickou) činnost zaniká znalci (tlumočnickovi)

- a) smrtí,
- b) prohlášením za mrtvého, a to ke dni nabytí právní moci rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého,
- c) zbavením způsobilosti k právním úkonům, nebo omezením způsobilosti k právním úkonům, a to ke dni nabytí právní moci rozhodnutí soudu, kterým byla způsobilost k právním úkonům zbaven nebo kterým byla jeho způsobilost k právním úkonům omezena,

- d) pravomocným odsouzením za úmyslný trestný čin nebo pravomocným odsouzením za nedbalostní trestní čin spáchaný v souvislosti s výkonem činnosti znalce (tlumočnicka),
- e) pravomocným uložením sankce vyškrtnutí ze seznamu znalců a tlumočnicků podle § 25a odst. 3, nebo
- f) na základě písemné žádosti o vyškrtnutí ze seznamu znalců a tlumočnicků podané ministerstvu spravedlnosti nebo předsedovi krajského soudu, a to uplynutím kalendářního měsíce, ve kterém byla žádost o vyškrtnutí ze seznamu znalců a tlumočnicků ministerstvu spravedlnosti nebo předsedovi krajského soudu doručena.

§ 20b

(1) Ministerstvo spravedlnosti nebo předseda krajského soudu rozhodne o zániku práva vykonávat znaleckou (tlumočnickou) činnost, pokud se dodatečně zjistí, že znalec (tlumočnick) nesplňuje některou z podmínek pro jeho jmenování, anebo jestliže tyto podmínky odpadly.

(2) Ministerstvo spravedlnosti nebo předseda krajského soudu může rozhodnout o zániku práva vykonávat znaleckou (tlumočnickou) činnost, pokud znalec (tlumočnick) dlouhodobě nemůže pro zdravotní nebo jiné závažné důvody řádně vykonávat svoji činnost a nemá pozastavené právo vykonávat činnost znalce (tlumočnicka) podle § 20, nebo pokud tyto zdravotní nebo jiné závažné důvody trvají i po ukončení pozastavení tohoto práva.

§ 20c

(1) Zanikne-li znalci (tlumočnickovi) právo vykonávat znaleckou (tlumočnickou) činnost, vyškrtne se znalec (tlumočnick) ze seznamu znalců a tlumočnicků.

(2) Vyškrtnutí ze seznamu znalců a tlumočnicků zaznamená ministerstvo spravedlnosti nebo předseda krajského soudu v seznamu znalců a tlumočnicků bez odkladu, nejpozději však do 15 pracovních dnů poté, co se dozvěděli o zániku práva vykonávat znaleckou (tlumočnickou) činnost nebo kdy se rozhodnutí o zániku práva vykonávat činnost znalce (tlumočnicka) stalo vykonatelným. O záznamu o vyškrtnutí ze seznamu znalců a tlumočnicků se vyrozumí ten, jehož se to týká.“.

29. V § 21 odst. 1 se slova „jsou státní orgány povinny vyžadovat posudky především“ nahrazují slovy „mohou orgány veřejné moci vyžadovat posudky“.

30. V § 21 odst. 2 se slova „státní orgány“ nahrazují slovy „orgány veřejné moci“.

31. V § 24 odst. 1 se slova „Státní orgán“ nahrazují slovy „Orgán veřejné moci“.

32. V § 24 se odstavec 3 zrušuje.

33. Za oddíl IV se vkládá nový oddíl V, který včetně nadpisů zní:

„Oddíl V Správní delikty

§ 25a Přestupky

- (1) Znalec (tlumočnick) se dopustí přestupku tím, že
  - a) vykoná znaleckou (tlumočnickou) činnost v rozporu s § 8,
  - b) vykoná svoji činnost v rozporu s § 10,

- c) poruší povinnost zachovávat mlčenlivost podle § 10a nebo o této povinnosti nepoučí další osoby, které se podílely na znalecké (tlumočnické) činnosti,
- d) v rozporu s § 11 podá znalecký posudek (provede tlumočnický úkon) ve věci, z níž byl jako znalec (tlumočnický) vyloučen,
- e) v rozporu s § 12 bez vážných důvodů odmítne orgánu veřejné moci podat znalecký posudek (provést tlumočnický úkon),
- f) v rozporu s § 13 opakovaně nepodepíše nebo nepřipojí otisk pečeti na písemný znalecký posudek (ověřovaný překlad),
- g) v rozporu s § 15 nevede znalecký (tlumočnický) deník nebo ho nevede řádně,
- h) v rozporu s § 17 odst. 3 nesprávně vyúčtuje odměnu za podání znaleckého posudku (provedení tlumočnického úkonu),
- i) v rozporu s § 20 odst. 4 vykonává činnost znalce (tlumočnicka) v době pozastavení práva vykonávat tuto činnost.

(2) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že se neoprávněně vydává za znalce (tlumočnicka) nebo znalecký ústav anebo vykonává znaleckou (tlumočnickou) činnost v rozporu s § 2 odst. 1.

(3) Za přestupek podle odstavce 1 písm. b), f), g) nebo h) lze uložit pokutu do 50 000 Kč a za přestupek podle odstavce 1 písm. a), c), d), e) nebo i) pokutu do 100 000 Kč nebo vyškrtnutí ze seznamu znalců a tlumočnicků. Za přestupek podle odstavce 2 lze uložit pokutu do 200 000 Kč.

(4) Při stanovení druhu a výměry sankce za přestupek podle odstavce 3 se přihlédně též ke skutečnosti, zda již v minulosti byla znalci (tlumočnickovi) udělena výstraha podle § 25d.

§ 25b

Správní delikty právnických osob

- (1) Ústav se dopustí správního deliktu tím, že
- a) vykoná znaleckou (tlumočnickou) činnost v rozporu s § 8,
  - b) vykonává svoji činnost v rozporu s § 10,
  - c) nepoučí osoby, které se podílely na znalecké činnosti, o povinnosti zachovávat mlčenlivost podle § 10a,
  - d) v rozporu s § 11 podá znalecký posudek ve věci, z níž byl jako ústav vyloučen,
  - e) v rozporu s § 12 bez vážných důvodů odmítne orgánu veřejné moci podat znalecký posudek,
  - f) v rozporu s § 13 opakovaně nepodepíše nebo nepřipojí otisk pečeti na písemný znalecký posudek,
  - g) v rozporu s § 15 nevede znalecký deník nebo ho nevede řádně,
  - h) v rozporu s § 17 odst. 3 nesprávně vyúčtuje odměnu za podání znaleckého posudku.

(2) Právnícká osoba se dopustí správního deliktu tím, že vykonává znaleckou činnost v rozporu s § 2 odst. 1 nebo § 21.

(3) Za správní delikt podle odstavce 1 písm. b), f), g) nebo h) se uloží pokuta do 100 000 Kč a za správní delikt podle odstavce 1 písm. a), c), d) nebo e) pokuta do 200 000 Kč nebo vyškrtnutí ze seznamu znaleckých ústavů. Za správní delikt podle odstavce 2 se uloží pokuta do 400 000 Kč.

(4) Při určení druhu a výměry sankce ústavu nebo právnícké osobě se přihlédně k závažnosti správního deliktu, zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům

a k okolnostem, za nichž byl spáchán, a ke skutečnosti, zda již v minulosti byla ústavu udělena výstraha podle § 25d.

(5) Ústav nebo právnická osoba za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložil veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránil.

§25c

Společná ustanovení o správních deliktech

(1) Správní delikty podle tohoto zákona v prvním stupni projednává ministerstvo spravedlnosti nebo předseda krajského soudu.

(2) Odpovědnost za správní delikt zaniká, jestliže správní orgán o něm nezahájil řízení do 1 roku ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však zaniká uplynutím 3 let ode dne, kdy byl spáchán.

(3) Údaj o pravomocném rozhodnutí, kterým byl znalec (tlumočník) uznán vinným ze spáchání přestupku, nebo údaj, kterým byl ústav uznán vinným ze spáchání správního deliktu, zaznamená ministerstvo spravedlnosti nebo předseda krajského soudu v seznamu znalců a tlumočnicků nebo v seznamu znaleckých ústavů bez odkladu, nejpozději však do 15 pracovních dnů poté, co rozhodnutí nabylo právní moci.

(4) Pokuta je splatná do 30 dnů ode dne, kdy rozhodnutí o jejím uložení nabylo právní moci.

§25d

Výstraha

Jestliže zjištěné porušení povinností uložené tímto zákonem nelze posoudit jako správní delikt postižitelný podle tohoto nebo jiného zákona nebo jako přestupek podle zákona o přestupcích anebo jako trestný čin, může ministerstvo spravedlnosti nebo předseda krajského soudu udělit znalci (tlumočnickovi) nebo ústavu písemnou výstrahu. Při ukládání výstrahy se část druhá a třetí správního řádu nepoužije.“.

Dosavadní oddíl V se označuje jako oddíl VI.

34. V nadpisu oddílu VI se za slovo „Ustanovení“ vkládá slovo „společná“.

35. Za § 25d se pod nadpis oddílu VI vkládají nové § 25e a 25f, které znějí:

„§ 25e

K rozhodování podle tohoto zákona si ministerstvo spravedlnosti nebo předseda krajského soudu může vyžádat vyjádření poradního orgánu podle § 16, stanovisko profesních sdružení nebo zájmových sdružení sdružujících znalce (tlumočnický).

§ 25f

Nadřízeným správním orgánem předsedy krajského soudu je ministerstvo spravedlnosti.“.

Čl. II

Přechodná ustanovení

1. Řízení o jmenování nebo o odvolání znalce (tlumočníka), která nebyla pravomocně skončena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se dokončí podle dosavadních právních předpisů.
2. Lhůta podle § 4 písm. d) zákona č. 36/1967 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, počíná běžet ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.
3. Odměňování a náhrada nákladů za podání posudku (provedení tlumočnického úkonu), byli-li znalec (tlumočník) ustanoven nebo byla-li smlouva se znalcem (tlumočnickem) uzavřena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se řídí podle dosavadních právních předpisů, s výjimkou § 19 odst. 1 zákona č. 36/1967 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.
4. Nabylo-li rozhodnutí soudu o zbavení způsobilosti k právním úkonům nebo omezení způsobilosti k právním úkonům znalce nebo tlumočníka právní moci přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, nastává účinek podle § 20a písm. c) zákona č. 36/1967 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.
5. Ustanovení § 20a písm. d) zákona č. 36/1967 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se použije, byl-li znalec nebo tlumočník pravomocně odsouzen za úmyslný trestný čin nebo za nedbalostní trestný čin spáchaný v souvislosti s výkonem činnosti znalce (tlumočníka) ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

Čl. III Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2012.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

I. OBECNÁ ČÁST

a) Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace podle obecných zásad

I. Důvod předložení

Návrh novely přispěje ke zkvalitnění výkonu znalecké a tlumočnické činnosti a zároveň k efektivnímu dohledu nad činností znalců a tlumočnicků. Návrh je předkládán mimo Plán legislativních prací vlády na rok 2010.

Identifikace problému, cílů, kterých má být dosaženo, rizik spojených s nečinností

Identifikace problému

Cílem návrhu změny zákona o znalcích a tlumočnících je co možná nejrychlejší zajištění vyššího dohledu nad jejich činností a současně dosažení vyšší spolehlivosti výsledků činnosti soudních znalců/tlumočnicků a znaleckých ústavů, které usnadní rozhodování v soudních sporech a v neposlední řadě povede ke zkrácení trvání soudních sporů.

Navrhuje se rozšířit předpoklady pro jmenování znalcem a tlumočnickem o podmínku bezúhonnosti a způsobilosti k právním úkonům v plném rozsahu a o podmínku, že nebyl v posledních 3 letech vyškrtnut ze seznamu znalců a tlumočnicků pro porušení povinností dle zákona o znalcích a tlumočnících, přičemž se podmínka státního občanství České republiky rozšiřuje tak, že znaleckou nebo tlumočnickou činnost budou moci vykonávat i občané jiného členského státu Evropské unie, kteří mají přechodný nebo trvalý pobyt na území České republiky, a občané jiných států, kteří mají na území České republiky trvalý pobyt. Dále se navrhuje zavést podmínku mlčenlivosti při výkonu znalecké a tlumočnické činnosti i po jejím skončení, stanovit podmínky pro pozastavení práva vykonávat činnost znalce nebo tlumočnicka a pro zánik práva vykonávat znaleckou a tlumočnickou činnost.

Řádný výkon činnosti soudních znalců a tlumočnicků má zásadní význam zejména ve sporech, které zpravidla vyžadují zpracování znaleckého posudku (např. spory týkající se nemovitostí, obchodní spory, spory v oblasti rodinného práva). Při podání nikoli řádného znaleckého posudku může docházet jak k prodlužování řízení, tak i k případným újmám účastníků řízení. Proto se jeví nutné vypracování takového zákona o znalcích a tlumočnících, který stanovením konkrétních přestupků a správních deliktů s možností uložit znalcům (tlumočnickům) a znaleckým ústavům za spáchaný přestupek (správní delikt) peněžitou pokutu nebo za závažný přestupek (správní delikt) i sankci vyškrtnutí ze seznamu znalců a tlumočnicků nebo ze seznamu znaleckých ústavů, zajistí vyšší dohled ministerstva spravedlnosti a krajských soudů nad výkonem znalecké/tlumočnické činnosti.

Platná právní úprava

Platná právní úprava znalecké a tlumočnické činnosti je obsažena především v zákoně č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZZT“). Zákon upravuje jmenování a odvolávání znalců a tlumočnicků, výkon znalecké a tlumočnické činnosti, odměňování a náhradu nákladů znalců a tlumočnicků, znaleckou činnost ústavů, jakož i působení znalců a tlumočnicků nezapsaných do seznamu znalců a tlumočnicků.

Podrobnosti o řízení znalecké a tlumočnické činnosti, o výkonu znalecké a tlumočnické činnosti, o odměňování ústavů, a o odměnách za znalecké posudky

a tlumočnické úkony a náhradách nákladů v souvislosti s nimi stanoví vyhláška č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů.

Navrhovaná právní úprava se má dotknout zákona o znalcích a tlumočnících v úpravě

1. předmětu právní úpravy,
2. jmenování znalcem/tlumočníkem – předpoklady jmenování a podmínky jmenování (podmínka bezúhonnosti a způsobilosti k právním úkonům v plném rozsahu, podmínka, že nebyl v posledních 3 letech vyškrtnut ze seznamu znalců a tlumočníků pro porušení povinností dle zákona o znalcích a tlumočnících, rozšíření podmínky státního občanství),
3. výkonu znalecké/tlumočnické činnosti – upravují se podmínky mlčenlivosti (mlčenlivost i po skončení znalecké a tlumočnické činnosti, zproštění povinnosti mlčenlivosti),
4. odměňování a náhrady znalců a tlumočníků – zpřesnění právní úpravy, která byla dosud obsažena jen v prováděcí vyhlášce (§ 29 vyhlášky č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů),
5. pozastavení a zániku práva vykonávat znaleckou/tlumočnickou činnost (rozhodovací subjekt, procesní úprava),
6. zavedení právní úpravy správních deliktů znalců (tlumočníků) a znaleckých ústavů.

Předmět právní úpravy

Podle ustanovení § 1 ZZT je účelem zákona zajištění řádného výkonu znalecké a tlumočnické činnosti v řízení před státními orgány a orgány, na které přešly úkoly státních orgánů, jakož i znalecké a tlumočnické činnosti prováděné v souvislosti s právními úkony občanů nebo organizací. Zákon se nevztahuje na podávání posudků, které je upraveno jinými předpisy, a na podávání posudků a provádění tlumočnických úkonů, které neslouží potřebám řízení před státními orgány ani nejsou v souvislosti s právními úkony občanů a organizací; zejména se nevztahuje na expertizní činnost související s plněním výrobních úkolů organizací a na tlumočnickou činnost v rámci mezinárodního styku a cestovního ruchu.

Jmenování znalcem/tlumočníkem

Podle ustanovení § 4 ZZT lze jmenovat znalcem/tlumočníkem toho, kdo:

- a) je českým (dle textu zákona československým) státním občanem (v odůvodněných případech může ministr spravedlnosti podle § 4 odst. 2 ZZT tuto podmínku prominout);
- b) má potřebné znalosti a zkušenosti z oboru/jazyka, v němž má jako znalec/tlumočnick působit, především toho, kdo absolvoval speciální výuku pro znaleckou/tlumočnickou činnost, jde-li o jmenování pro obor/jazyk, v němž je taková výuka zavedena;
- c) má takové osobní vlastnosti, které dávají předpoklad pro to, že znaleckou/tlumočnickou činnost může řádně vykonávat;
- d) se jmenováním souhlasí.

Problematický se jeví požadavek státního občanství, který naráží na právní úpravu volného pohybu služeb v rámci EU.

Výkon znalecké/tlumočnické činnosti

Znalec/tlumočnick je povinen vykonávat svou činnost osobně. Jestliže to vyžaduje povaha věci, je znalec/tlumočnick oprávněn přibrat konzultanta k posuzování zvláštních dílčích otázek; tuto okolnost spolu s důvody, které k ní vedly, musí uvést v posudku. Odpovědnost znalce/tlumočnicka není dotčena ani v oné části posudku (překladu), o níž bylo konzultováno. Povinnost mlčenlivosti o skutečnostech, o nichž se znalec/tlumočnick dozvěděl při výkonu

znalecké/tlumočnické činnosti, je upravena ve znění slibu, který je znalec/tlumočník povinen složit do rukou toho, kdo jej jmenoval (§ 6 odst. 1 ZZT).

Platná právní úprava neobsahuje povinnost mlčenlivosti i po skončení znalecké/tlumočnické činnosti a ani neupravuje možnost zproštění mlčenlivosti.

Odměňování a náhrady znalců a tlumočnicků

Právní úprava odměňování a náhrada jejich nákladů je obsažena v § 17 až 19 ZZT.

Znalec/tlumočník má za podání posudku (provedení překladu) právo na odměnu podle stanovených sazeb. Odměna se stanoví podle stupně odbornosti potřebného k provedení úkonu a podle množství účelně vynaložené práce. Odměna se může přiměřeně krátit, jestliže úkon nebyl proveden řádně nebo ve stanovené lhůtě.

S účinností od 1. července 2010 byla odměna zvýšena o částku odpovídající dani z přidané hodnoty, kterou je znalec/tlumočník povinen z odměny odvést podle zákona o dani z přidané hodnoty.

Znalec/tlumočník má dále právo na úhradu nákladů, které účelně vynaložil v souvislosti se znaleckým posudkem/tlumočnickým úkonem, zejména cestovních výdajů, náhradu ušlé mzdy při předvolání k orgánu veřejné moci, věcných nákladů a nákladů spojených s přibráním pracovníků pro pomocné práce.

Krajský soud, v jehož seznamu je znalec/tlumočník zapsán, dohlíží na úměrnost a úplnost účtovaných odměn občasnými kontrolami.

Pozastavení a zánik práva vykonávat znaleckou/tlumočnickou činnost

Orgán, který znalce/tlumočníka jmenoval, jej odvolá a zařídí jeho vyškrtnutí ze seznamu znalců a tlumočnicků, jestliže

- a) se dodatečně ukáže, že nebyly splněny podmínky pro jeho jmenování, anebo jestliže tyto podmínky odpadly,
- b) po jmenování nastaly skutečnosti, pro které znalec/tlumočník nemůže svou činnost trvale vykonávat,
- c) znalec/tlumočník přes výstrahu neplní nebo porušuje své povinnosti,
- d) organizace, u níž je znalec/tlumočník zaměstnán, prokáže, že mu znalecká/tlumočnická činnost brání v řádném výkonu povinností vyplývajících z pracovního poměru,
- e) znalec/tlumočník požádá o své odvolání.

Platná právní úprava neřeší výslovně procesní režim rozhodování o odvolání znalce/tlumočníka. Podle platné judikatury se pro účely rozhodování o odvolání znalce/tlumočníka použije správní řád. Možnost pozastavení výkonu činnosti znalce/tlumočníka není upravena vůbec.

Správní delikty znalců a tlumočnicků

Platná právní úprava neobsahuje ani neřeší přestupky znalců a tlumočnicků ani správní delikty znaleckých ústavů, což lze považovat za závažný nedostatek platné právní úpravy. Jinými slovy ministerstvo spravedlnosti ani krajské soudy nedisponují dostatečnými oprávněními, aby mohli postihnout znalce (tlumočníka) nebo znalecký ústav, který postupuje v rozporu se zákonem. Je tak na místě zakotvit do právní úpravy správní delikty. Podle navrhované právní úpravy bude správní delikty projednávat v prvním stupni ministerstvo spravedlnosti nebo předseda krajského soudu.

Identifikace cílů, kterých má být dosaženo

Cílem návrhu změny zákona o znalcích a tlumočnících je zajištění vyššího dohledu nad činností znalců a tlumočnicků. Budou rozšířeny předpoklady pro jmenování znalce a tlumočnickem (zejména zavedením podmínky bezúhonnosti znalce a tlumočnicka a podmínky, že nebyl v posledních 3 letech vyškrtnut ze seznamu znalců a tlumočnicků pro porušení povinností dle zákona o znalcích a tlumočnících), bude upřesněna podmínka mlčenlivosti při výkonu znalecké a tlumočnické činnosti i po jejím skončení, nově bude stanoveno, kdo může znalce nebo tlumočnicka, případně osobu, která se podílela na znalecké nebo tlumočnické činnosti, mlčenlivosti zprostit, stanoví se přesnější podmínky pro pozastavení práva vykonávat činnost znalce nebo tlumočnicka a pro zánik práva vykonávat znaleckou a tlumočnickou činnost.

Za správní delikty, které bude projednávat ministerstvo spravedlnosti, bude možno uložit sankci v podobě pokuty (do 50 000 Kč za méně závažné přestupky a do 100 000 Kč za závažné přestupky, do 100 000 Kč za méně závažné správní delikty a do 200 000 Kč za závažné správní delikty znaleckých ústavů). Za delikty osob, které vykonávají znaleckou nebo tlumočnickou činnost bez oprávnění, bude možno uložit pokutu 200 000 Kč, resp. 400 000 Kč. Za závažné přestupky znalců (tlumočnicků) a správní delikty spáchané znaleckými ústavými je možné alternativně uložit sankci spočívající ve vyškrtnutí ze seznamu znalců a tlumočnicků, resp. vyškrtnutí ze seznamu znaleckých ústavů. U přestupků přicházejí v úvahu i další ze sankcí podle přestupkového zákona.

Naopak za méně závažná porušení, která nejsou správním deliktem, může ministerstvo spravedlnosti nebo předseda krajského soudu uložit písemnou výstrahu, která však nemá charakter sankce, ale jakéhosi upozornění, že nežádoucí jednání znalce/tlumočnicka nebo znaleckého ústavu může vést k naplnění skutkové podstaty přestupku nebo správního deliktu, za který může být uložena sankce v podobě pokuty nebo vyškrtnutí ze seznamu znalců a tlumočnicků nebo vyškrtnutí ze seznamu znaleckých ústavů. Tento institut se tak svou povahou přibližuje předběžnému opatření a znalce (tlumočnicka) a znalecký ústav má upozornit, že by takové nežádoucí jednání mohlo v budoucnu naplnit skutkovou podstatu přestupku nebo správního deliktu, za který by mohla být uložena sankce buď v podobě peněžité pokuty, nebo vyškrtnutí ze seznamu znalců a tlumočnicků nebo vyškrtnutí ze seznamu znaleckých ústavů. Při rozhodování o přestupku (správním deliktu) bude dříve udělena výstraha přitěžující okolností při výběru druhu a výměry sankce.

Odpovědnost za správní delikt zaniká, jestliže správní orgán o něm nezahájil řízení do 1 roku ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však zaniká uplynutím 3 let ode dne, kdy byl spáchán.

Identifikace rizik spojených s nečinností

Dosavadní mezery v úpravě dohledu nad samotným výkonem znalecké a tlumočnické činnosti mohou mít především vliv na kvalitu soudního i jiného rozhodování, které se opírá o znalecké posudky či tlumočnické úkony. Vzhledem ke složitosti projednávaných sporů nabývají v současné době znalecké posudky na svém významu a výrazně ovlivňují rozhodování soudů, a proto musí být na znalce a tlumočnicky kladeny vyšší nároky, než je tomu v platné právní úpravě z roku 1967, kdy byla společenská situace značně odlišná.

Konzultace

Ke zjištění stanovisek relevantních orgánů a institucí k navrhovaným změnám právní úpravy znalecké a tlumočnické činnosti byly o konzultaci k jednotlivým variantám navrhovaného řešení identifikovaných problémů požádány Komora soudních znalců ČR (dále jen „KSZ“), Komora soudních tlumočnicků ČR (dále jen „KST“), Česká advokátní komora

(dále jen „ČAK“), Soudcovská unie ČR, Unie státních zástupců ČR, Jednota tlumočnicků a překladatelů (dále jen „JTP“), Asociace znalců a odhadců ČR, Ústav práva a právní vědy (dále jen „ÚPPV“), Asociace forenzních psychologů Čech, Moravy a Slezska (dále jen „AFP“), Odborový svaz justice (dále jen „OSJ“), Český helsinský výbor, ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR (dále jen „MŠMT“), odbor státního rozpočtu a odbor financování kapitol státního rozpočtu I. ministerstva financí ČR (dále jen „MF“). Podařilo se získat vyjádření KSZ, ČAK, ÚPPV, MŠMT a MF, z AFP byla získána dvě stanoviska.

II. Návrh variant řešení

S ohledem na shora uvedené skutečnosti bylo vypracováno dále uvedené variantní řešení problémů.

II. 1. Předmět právní úpravy

VARIANTA I.:

Vycházet z dosavadního stavu – neměnit.

VARIANTA II.:

Upřesnit a zpřehlednit předmět právní úpravy.

II. 2. Předpoklady jmenování znalcem/tlumočnickem

VARIANTA I.:

Vycházet z dosavadního stavu – neměnit.

VARIANTA II.:

Rozšířit předpoklady pro jmenování znalcem/tlumočnickem o bezúhonnost, způsobilost k právním úkonům v plném rozsahu a podmínku, že nebyl v posledních 3 letech vyškrtnut ze seznamu znalců a tlumočnicků pro porušení povinností podle zákona o znalcích a tlumočnících. Možnost vykonávat znaleckou/tlumočnickou činnost bude kromě občanů České republiky dána i občanům jiného členského státu Evropské unie, kteří budou mít přechodný nebo trvalý pobyt na území České republiky, případně občanům dalších států, kteří budou mít na území České republiky trvalý pobyt.

II. 3. Způsob výkonu znalecké/tlumočnické činnosti

VARIANTA I.:

Vycházet z dosavadního stavu – neměnit.

VARIANTA II.:

Zavést povinnost mlčenlivosti při výkonu znalecké a tlumočnické činnosti i po jejím skončení.

II. 4. Odměňování a náhrada nákladů

VARIANTA I.:

Vycházet z dosavadního stavu – neměnit.

VARIANTA II.:

Upřesnit právní úpravu ve vztahu k smluvní odměně, která bude poskytována v případě, kdy znalecký posudek (tlumočnický úkon) nebyl zadán orgánem veřejné moci. Toto upřesnění právní úpravy navazuje na připravovanou novelu občanského soudního řádu, která v novém § 127a o. s. ř. umožní účastníkům řízení, aby sami předkládali jimi navržené

znalecké posudky. Při provádění tohoto důkazu se bude postupovat stejně, jakoby se jednalo o znalecký posudek vyžádaný soudem. Jde o obdobu právní úpravy § 110a trestního řádu.

V případě, kdy byl znalecký posudek (tlumočnický úkon) zadán orgánem veřejné moci, bude se poskytovat odměna podle prováděcího právního předpisu.

II. 5. a) Kdo bude rozhodovat o pozastavení či zániku práva vykonávat činnost znalce/tlumočnicka

VARIANTA I.:

Vycházet z dosavadního stavu – neměnit.

VARIANTA II.:

Rozpracovat podmínky pro pozastavení práva vykonávat činnost znalce/tlumočnicka a pro zánik práva vykonávat činnost znalce/tlumočnicka. O pozastavení práva vykonávat činnost znalce/tlumočnicka a o vyškrtnutí ze seznamu znalců/tlumočnicků bude rozhodovat nový orgán zřízený zákonem (expertní metodická rada ministerstva spravedlnosti, expertní rada krajského soudu).

VARIANTA III.:

Rozpracovat a zpřesnit podmínky pro pozastavení práva vykonávat činnost znalce/tlumočnicka a pro zánik práva vykonávat činnost znalce/tlumočnicka. O pozastavení práva vykonávat činnost znalce/tlumočnicka a o zániku tohoto práva, nezanikne-li ze zákona, bude rozhodovat ministerstvo spravedlnosti nebo předseda krajského soudu.

II. 5. b) Procesní úprava rozhodování o pozastavení či zániku práva vykonávat činnost znalce/tlumočnicka

VARIANTA I.:

Na rozhodování o pozastavení, příp. zániku práva vykonávat činnost znalce/tlumočnicka se vztahuje správní řád.

VARIANTA II.:

Na rozhodování o pozastavení, příp. zániku práva vykonávat činnost znalce/tlumočnicka se nevztahuje správní řád a je upraveno přímo tímto zákonem.

II. 6. Správní delikty znalců/tlumočnicků a znaleckých ústavů

VARIANTA I.:

Vycházet z dosavadního stavu - nezavádět správní delikty znalců/tlumočnicků a znaleckých ústavů.

VARIANTA II.:

Zavést postih znalců/tlumočnicků a znaleckých ústavů za porušení povinností zákona (např. nevedení znaleckého/tlumočnického deníku, výkon činnosti znalce/tlumočnicka v době pozastavení práva vykonávat tuto činnost, nevykonání znalecké/tlumočnické činnosti řádně a ve stanovené lhůtě a v oboru (jazyce), pro který byl znalec/tlumočnick jmenován).

Správní delikty rozdělit na závažné a méně závažné a stanovit sankci v podobě pokuty (do 50 000 Kč za méně závažné přestupky a do 100 000 Kč za závažné přestupky znalců a tlumočnicků, do 100 000 Kč za méně závažné správní delikty a do 200 000 Kč za závažné správní delikty znaleckých ústavů). Za delikty osob, které vykonávají znaleckou nebo tlumočnickou činnost bez oprávnění, bude možno uložit pokutu 200 000 Kč, resp. 400 000 Kč. Za závažné přestupky znalců (tlumočnicků) a správní delikty spáchané znaleckými ústavými je možné alternativně uložit sankci spočívající ve vyškrtnutí ze seznamu znalců a tlumočnicků,

resp. vyškrtnutí ze seznamu znaleckých ústavů. U přestupků přicházejí v úvahu i další ze sankcí podle přestupkového zákona.

VARIANTA III.:

Vložit do zákona seznam přestupků za porušení povinností znalce/tlumočnicka a stanovit za každý přestupek pevnou sazbu pokuty.

II. 7: Další náměty

Oslovené konzultující subjekty byly v rámci konzultací vyzvány, aby uvedly své případné další náměty na zkvalitnění právní úpravy znalecké a tlumočnické činnosti, a to nad rámec nabídnutých problémových okruhů.

Dotčené subjekty

Dotčenými subjekty budou znalci, kterých je v současnosti cca 10 370, a tlumočníci, kterých je v současnosti cca 3 336. Dotčenými subjekty budou i ty subjekty, které jejich služeb využijí.

III. Vyhodnocení nákladů a přínosů

Identifikace nákladů a přínosů

Osobami dotčenými navrženou regulací jsou soudní znalci a tlumočníci, dohromady cca 13 700 osob. Pro ně navrhovaná regulace představuje zpřísnění podmínek pro vykonávání činnosti soudních znalců a tlumočnicků. Přínosem je pro ně větší předvídatelnost trvání práva vykonávat činnost soudních znalců a tlumočnicků. Dále jsou dotčeny znalecké ústavy, u nichž se nově zavádí správní delikty a postih za ně.

Dotčenou stranou jsou rovněž předsedové soudů. Ti získávají lepší kontrolu nad činností soudních znalců a tlumočnicků.

Dotčeny budou dále všechny strany soudních, příp. dalších řízení. Ty by měly získat výhodu větší spolehlivosti výsledků práce soudních znalců a tlumočnicků.

Nepřijetí navrhované regulace, tj. ponechání dosavadních mezer v úpravě správního trestání a dohledu nad samotným výkonem znalecké a tlumočnické činnosti, může mít vliv na kvalitu soudního i jiného rozhodování, které se opírá o znalecké posudky či tlumočnické úkony.

Náklady na přijetí navrhované regulace budou téměř všechny nepřímé. Náklady pro soudní systém a pro ministerstvo spravedlnosti (státní rozpočet) budou minimální. Konkrétně je nyní prakticky nelze vyčíslit, budou se však většinou koncentrovat do vyšší pracovní některých upravovaných procesů, např. rozhodování o pozastavení práva výkonu činnosti soudního znalce/tlumočnicka a jeho zániku. Tyto náklady budou pokryty v rámci střednědobých výdajových rámců a střednědobého výhledu státního rozpočtu a výdajových limitů kapitoly ministerstva spravedlnosti.

Tyto náklady budou více než kompenzovány hlavním přínosem regulace, jímž by měla být vyšší spolehlivost výsledků činnosti soudních znalců/tlumočnicků, usnadnění rozhodování v soudních sporech a v neposlední řadě zkrácení trvání soudních sporů.

Přínosem pro státní rozpočet bude rovněž výnos z pokut, jejichž výši a četnost nelze předem přesněji odhadnout.

Srovnání přínosů a nákladů jednotlivých variant řešení

II. 1. Předmět právní úpravy

Doporučujeme přijmout variantu II.: výslovně upřesnit předmět právní úpravy zákona.

Přínosy varianty II:

- přesnější vymezení předmětu právní úpravy
-

Nevýhody varianty II:

- ve srovnání s variantou I (neměnit daný stav) nebyly identifikovány žádné podstatné nevýhody zvolené varianty.

II. 2. Předpoklady jmenování znalcem/tlumočníkem

Doporučujeme přijmout variantu II.: rozšířit předpoklady pro jmenování znalcem/tlumočníkem o bezúhonnost, způsobilost k právním úkonům v plném rozsahu a o podmínku, že znalec/tlumočník nebyl v posledních 3 letech vyškrtnut ze seznamu znalců a tlumočnicků pro porušení povinností podle zákona o znalcích a tlumočnících; dát možnost vykonávat znaleckou/tlumočnickou činnost i občanům jiného členského státu Evropské unie, kteří budou mít přechodný nebo trvalý pobyt na území České republiky, případně občanům dalších států, kteří budou mít na území České republiky trvalý pobyt.

Požadavek výlučně státního občanství České republiky není dále relevantní. Jednak existuje riziko kolize s normami EU, jednak by tento požadavek mohl vést k zúžení možnosti výběru znalce či tlumočníka s potřebnou odborností.

Nevýhody zvoleného řešení:

- nebyly identifikovány žádné podstatné nevýhody zvolené varianty.

II. 3. Způsob výkonu znalecké/tlumočnické činnosti

Doporučujeme zvolit variantu II.: znalec/tlumočník bude povinen zachovávat mlčenlivost při výkonu znalecké/tlumočnické činnosti i po jejím skončení. Nově se řeší zejména otázka, kdo může znalce nebo tlumočníka této povinnosti zprostit.

Nevýhody zvolené varianty:

- nebyly identifikovány žádné podstatné nevýhody zvolené varianty.

II. 4. Odměňování a náhrada nákladů

Doporučujeme zvolit variantu II.: tato varianta sice nezavádí novou právní úpravu, ale umožní přehledně rozlišit situaci znalce nebo tlumočníka při stanovení odměny, resp. zda je odměna ve výši stanovené prováděcí vyhláškou k zákonu o znalcích a tlumočnících nebo se jedná o odměnu smluvní.

V případě, kdy podání posudku nebo provedení tlumočnického úkonu zadal orgán veřejné moci, řídí se odměna ustanovením zvláštního právního předpisu (vyhláškou č. 37/1967 Sb.). V ostatních případech se pak odměna řídí smlouvou mezi znalcem nebo tlumočníkem a právnickou nebo fyzickou osobou, která znalecký posudek nebo tlumočnický úkon zadala. Toto upřesnění právní úpravy navazuje na připravovanou novelu občanského soudního řádu, která v novém § 127a o. s. ř. umožní účastníkům řízení, aby sami předkládali jimi navržené znalecké posudky. Při provádění tohoto důkazu se bude postupovat stejně,

jakoby se jednalo o znalecký posudek vyžádaný soudem. Jde o obdobu právní úpravy § 110a trestního řádu.

Nevýhody zvolené varianty:

- nebyly identifikovány žádné nevýhody zvolené varianty.

II. 5. a) Kdo bude rozhodovat o pozastavení či zániku práva vykonávat činnost znalce/tlumočnicka

Doporučujeme zvolit variantu III: rozpracovat a zpřesnit podmínky pro pozastavení práva vykonávat činnost znalce/tlumočnicka a pro zánik práva tuto činnost vykonávat. O pozastavení a o zániku práva, nezanikne-li ze zákona, bude rozhodovat ministerstvo spravedlnosti nebo předseda krajského soudu.

Nevýhody zvolené varianty:

- nebyly identifikovány žádné podstatné nevýhody zvolené varianty.

II. 5. b) Procesní úprava rozhodování o pozastavení či zániku práva vykonávat činnost znalce/tlumočnicka

Doporučujeme přijmout variantu I: na rozhodování o pozastavení, příp. zániku práva vykonávat činnost znalce/tlumočnicka se vztahuje správní řád.

K této variantě se přiklání většina konzultantů. Podle našeho názoru tato varianta přináší výhodu naplnění cíle regulace, a to zvýšení právní jistoty zúčastněných stran, čímž přispívá ke zvýšení kvality výkonu činnosti soudního znalce/tlumočnicka.

Nevýhody zvolené varianty:

Nevýhodou této varianty je zpomalení procesu odvolání a vyškrtnutí znalců a tlumočnicků ze seznamu znalců a tlumočnicků, tedy určitá nepružnost v konání orgánů, které jsou k tomu oprávněny. Tato nevýhoda však nepřevyšuje výše uvedené výhody. Navíc podle navrhovaného ustanovení § 20 odst. 3 bude vyloučen odkladný účinek u odvolání proti rozhodnutí o pozastavení práva vykonávat činnost znalce nebo tlumočnicka.

II. 6. Správní delikty znalců/tlumočnicků a znaleckých ústavů

Doporučujeme přijmout variantu II.: zavést postih znalců/tlumočnicků a znaleckých ústavů za porušení povinností zákona (např. nevedení znaleckého/tlumočnického deníku, výkon činnosti znalce/tlumočnicka v době pozastavení práva vykonávat tuto činnost, nevykonání znalecké/tlumočnické činnosti řádně a ve stanovené lhůtě a v oboru (jazyce), pro který byl znalec/tlumočnick jmenován).

Správní delikty rozdělit na závažné a méně závažné a stanovit sankci v podobě pokuty (do 50 000 Kč za méně závažné přestupky a do 100 000 Kč za závažné přestupky znalců a tlumočnicků, do 100 000 Kč za méně závažné správní delikty a do 200 000 Kč za závažné správní delikty znaleckých ústavů). Bude-li fyzická nebo právnická osoba vykonávat znaleckou/tlumočnickou činnost bez oprávnění, bude jí možno uložit pokutu až do 200 000 Kč, resp. 400 000 Kč. Za závažné přestupky znalců (tlumočnicků) a správní delikty spáchané znaleckými ústavů je možné alternativně uložit sankci spočívající ve vyškrtnutí ze seznamu znalců a tlumočnicků, resp. vyškrtnutí ze seznamu znaleckých ústavů. U přestupků přicházejí v úvahu i další ze sankcí podle přestupkového zákona.

Nevýhody zvoleného řešení:

Nevýhodou této varianty je zvýšení administrativní zátěže a možné nároky na navýšení personálního obsazení ministerstva spravedlnosti a případný nárůst řízení ve věcech přestupků znalců (tlumočnicků) a správních deliktů znaleckých ústavů u příslušných soudů. Tyto nevýhody jsou však kompenzovány dosažením hlavních cílů tohoto zákona, tj. zefektivnění dohledu nad znalci (tlumočnický) a znaleckými ústavů s cílem získání kvalitních výstupů jejich činnosti pro včasnou a řádnou činnost soudů.

IV. Návrh řešení

Zhodnocení variant a výběr nejvhodnějšího řešení

Zhodnocení variant je provedeno v rámci vyhodnocení nákladů a přínosů (v části III.). V části IV. jsou proto uvedeny výsledky tohoto vyhodnocení.

Ad II. 1. Předmět právní úpravy

Doporučujeme přijetí varianty II., výslovně upřesnit a přehledně uvést předmět právní úpravy zákona o znalcích a tlumočnících.

Ad II. 2. Předpoklady jmenování znalcem/tlumočnickem

Doporučujeme přijetí varianty II., že budou rozšířeny předpoklady pro jmenování znalcem/tlumočnickem o bezúhonnost, způsobilost k právním úkonům v plném rozsahu, a o podmínku, že znalec/tlumočnick nebyl v posledních 3 letech vyškrtnut ze seznamu znalců a tlumočnicků pro porušení povinností podle zákona o znalcích a tlumočnících; možnost vykonávat znaleckou/tlumočnickou činnost bude dána i občanům jiného členského státu Evropské unie, kteří budou mít přechodný nebo trvalý pobyt na území České republiky, případně občanům dalších států, kteří budou mít na území České republiky trvalý pobyt.

Ad II. 3. Způsob výkonu znalecké/tlumočnické činnosti

Doporučujeme přijetí varianty II., že znalec/tlumočnick bude povinen zachovávat mlčenlivost při výkonu znalecké/tlumočnické činnosti i po jejím skončení. Této povinnosti může znalece nebo tlumočnicka zprostit orgán veřejné moci, který jej ustanovil nebo ten, pro kterého byla příslušná činnost vykonána na základě smlouvy. Upraví se rovněž obdobná povinnost pro osoby, které se na znalecké/tlumočnické činnosti podílely.

Ad II. 4. Odměňování a náhrada nákladů

Doporučujeme přijmout variantu II: v případě, kdy podání posudku nebo provedení tlumočnického úkonu zadal orgán veřejné moci, řídí se odměna ustanovením zvláštního právního předpisu (vyhláškou č. 37/1967 Sb.). V ostatních případech se pak odměna řídí smlouvou mezi znalcem nebo tlumočnickem a právnickou nebo fyzickou osobou, která znalecký posudek nebo tlumočnický úkon objednala.

Toto upřesnění právní úpravy navazuje na připravovanou novelu občanského soudního řádu, která v novém § 127a o. s. ř. umožní účastníkům řízení, aby sami předkládali jimi navržené znalecké posudky. Při provádění tohoto důkazu se bude postupovat stejně, jakoby se jednalo o znalecký posudek vyžádaný soudem. Jde o obdobu právní úpravy § 110a trestního řádu.

Ad II. 5. a) Kdo bude rozhodovat o pozastavení či zániku práva vykonávat činnost znalce/tlumočnicka

Doporučujeme přijetí varianty III., že budou rozpracovány a zpřesněny podmínky pro pozastavení práva vykonávat činnost znalce a tlumočnicka a pro zánik práva vykonávat jejich činnost. O pozastavení práva vykonávat činnost znalce a tlumočnicka a o zániku tohoto práva, nezanikne-li ze zákona, bude rozhodovat ministerstvo spravedlnosti nebo předseda krajského soudu.

Ad II. 5. b) Procesní úprava rozhodování o pozastavení či zániku práva vykonávat činnost znalce/tlumočnicka

Doporučujeme přijetí varianty I., že na rozhodování o pozastavení, příp. zániku práva vykonávat činnost znalce a tlumočnicka se vztahuje správní řád.

Ad II. 6. Správní delikty znalců/tlumočnicků a znaleckých ústavů

Doporučujeme přijmout variantu II: zavést postih znalců/tlumočnicků a znaleckých ústavů za porušení povinností zákona (např. nevedení znaleckého/tlumočnického deníku, výkon činnosti znalce/tlumočnicka v době pozastavení práva vykonávat tuto činnost, nevykonání znalecké/tlumočnické činnosti řádně a ve stanovené lhůtě a v oboru (jazyce), pro který byl znalec/tlumočnick jmenován).

Správní delikty rozdělit na závažné a méně závažné a stanovit sankci v podobě pokuty (do 50 000 Kč za méně závažné přestupky a do 100 000 Kč za závažné přestupky znalců a tlumočnicků, do 100 000 Kč za méně závažné správní delikty a do 200 000 Kč za závažné správní delikty znaleckých ústavů). Bude-li fyzická nebo právnická osoba vykonávat znaleckou/tlumočnickou činnost bez oprávnění, bude jí možno uložit pokutu až do 200 000 Kč, resp. 400 000 Kč. Za závažné přestupky znalců (tlumočnicků) a správní delikty spáchané znaleckými ústavu je možné alternativně uložit sankci spočívající ve vyškrtnutí ze seznamu znalců a tlumočnicků, resp. vyškrtnutí ze seznamu znaleckých ústavů. U přestupků přicházejí v úvahu i další ze sankcí podle přestupkového zákona.

Ad II. 7: Další náměty

Doporučujeme zvážit do budoucna využitelnost návrhů konzultujících subjektů, zejména v souvislosti s přípravou věcných záměrů nových zákonů, a to zákona o znalcích a zákona o tlumočnickách a překladatelích, které mají být podle návrhu Plánu legislativních prací vlády na rok 2011 předloženy vládě v červnu roku 2011.

Shrnutí:

1. K bodu II. 1. – Předmět právní úpravy – doporučujeme přijmout variantu II., výslovně a přehledně upřesnit předmět právní úpravy zákona.

2. K bodu II. 2. – Předpoklady jmenování znalcem/tlumočnickem – doporučujeme přijetí varianty II., tj., že budou rozšířeny předpoklady pro jmenování znalcem/tlumočnickem o bezúhonnost, způsobilost k právním úkonům v plném rozsahu, a o podmínku, že znalec (tlumočnick) nebyl v posledních 3 letech vyškrtnut ze seznamu znalců a tlumočnicků pro porušení povinností podle zákona o znalcích a tlumočnickách; možnost vykonávat znaleckou/tlumočnickou činnost bude dána i občanům jiného členského státu

Evropské unie, kteří budou mít přechodný nebo trvalý pobyt na území České republiky, případně občanům dalších států, kteří budou mít na území České republiky trvalý pobyt.

3. K bodu II. 3. – Způsob výkonu znalecké/tlumočnické činnosti – doporučujeme přijetí varianty II., tj., že znalec/tlumočník a osoby, které se na znalecké/tlumočnické činnosti podílely, budou povinny zachovávat mlčenlivost při výkonu znalecké/tlumočnické činnosti i po jejím skončení.

4. K bodu II. 4. – Odměňování a náhrada nákladů – doporučujeme zvolit variantu II. – tato varianta sice nezavádí novou právní úpravu, ale umožní přehledně rozlišit situaci při stanovení odměny znalce nebo tlumočníka.

5. K bodu II. 5. a) – Kdo bude rozhodovat o pozastavení či zániku práva vykonávat činnost znalce/tlumočníka – doporučujeme přijetí varianty III., tj., že budou rozpracovány a zpřesněny podmínky pro pozastavení práva vykonávat činnost znalce a tlumočníka a pro zánik práva vykonávat znaleckou nebo tlumočnickou činnost. O pozastavení práva vykonávat činnost znalce a tlumočníka a o zániku tohoto práva, nedojde-li k němu ze zákona, bude rozhodovat ministerstvo spravedlnosti a předseda krajského soudu.

6. K bodu II. 5. b) – Procesní úprava rozhodování o pozastavení či zániku práva vykonávat činnost znalce/tlumočníka – doporučujeme přijetí varianty I., tj., že na rozhodování o pozastavení, příp. zániku práva vykonávat činnost znalce a tlumočníka se bude vztahovat správní řád.

7. K bodu II. 6 – Správní delikty znalců/tlumočnicků a znaleckých ústavů – doporučujeme přijetí varianty II, tj., že bude zaveden postih znalců/tlumočnicků a znaleckých ústavů za porušení povinností zákona (např. nevedení znaleckého/tlumočnického deníku, výkon činnosti znalce/tlumočníka v době pozastavení práva vykonávat tuto činnost, nevykonání znalecké/tlumočnické činnosti řádně a ve stanovené lhůtě a v oboru (jazyce), pro který byl znalec/tlumočník jmenován).

Správní delikty rozdělit na závažné a méně závažné a stanovit sankci v podobě pokuty (do 50 000 Kč za méně závažné přestupky a do 100 000 Kč za závažné přestupky znalců a tlumočnicků, do 100 000 Kč za méně závažné správní delikty a do 200 000 Kč za závažné správní delikty znaleckých ústavů). Bude-li fyzická nebo právnická osoba vykonávat znaleckou/tlumočnickou činnost bez oprávnění, bude jí možno uložit pokutu až do 200 000 Kč, resp. 400 000 Kč. Za závažné přestupky znalců (tlumočnicků) a správní delikty spáchané znaleckými ústavů bude možné alternativně uložit sankci spočívající ve vyškrtnutí ze seznamu znalců a tlumočnicků, resp. vyškrtnutí ze seznamu znaleckých ústavů. U přestupků přicházejí v úvahu i další ze sankcí podle přestupkového zákona.

Implementace a vynucování

Za implementaci je odpovědné ministerstvo spravedlnosti.

Přezkum účinnosti

Následné hodnocení dopadů regulace bude provedeno v roce 2015.

Kontakty a prohlášení schválení hodnocení dopadů

Kontakt na osobu, která provedla hodnocení RIA

JUDr. Jana Nová

legislativní odbor, ministerstvo spravedlnosti

telefon: 221 997 360

e-mail: jnova@msp.justice.cz

b) Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky a s nálezy Ústavního soudu, které se k dané oblasti vztahují (např. sp. zn. II. ÚS 35/03, I. ÚS 360/03).

c) Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, její slučitelnosti s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie, popřípadě i s legislativními záměry a s návrhy předpisů Evropské unie

Na danou oblast se vztahují pravidla vnitřního trhu, zejména volný pohyb osob a pravidla hospodářské soutěže (včetně zadávání veřejných zakázek), tzn. čl. 43 a násl., 49 a násl., 81 a násl. Smlouvy o založení ES, a dále směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/18/ES ze dne 31. března 2004 o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce, dodávky a služby, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES ze dne 6. října 2005 o uznávání odborných kvalifikací a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/123/ES ze dne 12. prosince 2006 o službách na vnitřním trhu. Předkládaný návrh novely zákona není s těmito právními předpisy v rozporu.

II. ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K Čl. I

K bodu 1 (§ 1 odst. 1)

Pojem „státní orgány a orgány, na které přešly úkoly státních orgánů“ se nahrazuje přesnějším pojmem „orgán veřejné moci“. Pojem orgán veřejné moci používaný např. Ústavou České republiky [srov. čl. 87 odst. 1 písm. d) atd.] a zákonem č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů [srov. § 72 odst. 1 písm. a), § 76 odst. 1, § 82 odst. 2 písm. a) atd.], je v našem právním řádu jednoznačně vymezen. Podobně v nálezu Ústavního soudu sp. zn. I ÚS 229/1998, podle kterého jsou za orgány veřejné moci považovány orgány autoritativně rozhodující o právech a povinnostech subjektů, ať již přímo nebo zprostředkovaně, přičemž veřejnou moc vykonává stát především prostřednictvím orgánů moci zákonodárné, výkonné a soudní, a za určitých podmínek ji může vykonávat i prostřednictvím dalších subjektů. Kriteříem pro určení, zda i jiný subjekt jedná jako orgán veřejné moci, je skutečnost, zda konkrétní subjekt rozhoduje o právech a povinnostech jiných osob a tato rozhodnutí jsou státní mocí vynutitelná, nebo zda může stát do těchto práv a povinností zasahovat. Orgánem v právním slova smyslu je právnická osoba vykonávající svou činnost jako povinnost nebo kompetenci a je zřízená k trvalému a opakujícímu se výkonu činnosti. (Srov. i Ústavní soud ČSFR, Sběrka usnesení a nálezů č. 1, Brno 1992, str. 11).

K bodu 2 (§ 1 odst. 1)

Nahrazení obsoletní právní úpravy adekvátními platnými právními pojmy.

K bodu 3 (§ 1 odst. 2)

V § 1 nový odstavec 2 vymezuje přehledněji předmět právní úpravy zákona, a to i s ohledem na zavedení správní odpovědnosti a novou kompetenci ministerstva spravedlnosti a předsedů krajských soudů, kteří budou rozhodovat o nově zavedených přestupcích znalců a tlumočnicků a správních deliktech znaleckých ústavů. Současné negativní vymezení předmětu právní úpravy se nahrazuje vymezením pozitivním.

K bodu 4 (§ 2 odst. 1)

V praxi se některé osoby vydávají za znalce (tlumočníky) nebo znalecké ústavy, byť jimi ve skutečnosti nejsou, proto se stanoví jednoznačně, že znaleckou a tlumočnickou činnost mohou vykonávat pouze znalci a tlumočníci, kteří jsou zapsaní v seznamu znalců a tlumočnicků a znalecké ústavy zapsané v seznamu znaleckých ústavů. Neoprávněné vydávání se za znalce (tlumočnicka) nebo znalecký ústav je přestupkem nebo správním deliktem, za který může být uložena sankce do 200 000 Kč, resp. 400 000 Kč.

K bodu 5 (§ 2 odst. 2, § 12 odst. 2)

Legislativně technická úprava, která vyplývá ze změn uvedených v bodu 1 novely.

K bodu 6 (§ 3 odst. 2)

Zpřesnění právní úpravy. Tlumočnick (do znakové řeči) je využíván osobami neslyšícími nebo hluchoslepými.

K bodu 7 a 8 (§ 4 odst. 1)

Právní úprava byla doplněna nutnými podmínkami pro jmenování znalce (tlumočnicka). Kromě obecných předpokladů ustanovení § 4 nově rozšiřuje předpoklady pro jmenování znalce a tlumočnickem o bezúhonnost, způsobilost k právním úkonům v plném rozsahu, a o podmínku, že znalec (tlumočnick) nebyl v posledních 3 letech vyškrtnut ze seznamu znalců a tlumočnicků pro porušení povinností podle zákona o znalcích a tlumočnickích. Možnost vykonávat znaleckou nebo tlumočnickou činnost bude v souladu s komunitárním právem dána i občanům jiného členského státu Evropské unie, kteří budou mít přechodný nebo trvalý pobyt na území České republiky, a případně občanům dalších států, kteří budou mít na území České republiky trvalý pobyt.

K bodu 9 (§ 4 odst. 2)

Definice bezúhonnosti je zakotvena v novém ustanovení § 4 odst. 2, přičemž podmínku bezúhonnosti nesplňuje fyzická osoba, byla-li pravomocně odsouzena za úmyslný trestný čin, nebo byla-li pravomocně odsouzena za nedbalostní trestný čin spáchaný v souvislosti s výkonem činnosti znalce (tlumočnicka), pokud se na ni nehledí, jako by nebyla odsouzena.

K bodu 10 (§ 5 odst. 2)

Legislativně technická úprava, která je v souladu s bodem 1 novely.

Působnost orgánů společenských organizací se aktualizuje jako působnost občanských sdružení, obecně prospěšných společností nebo nadací.

K bodu 11 (§ 7 odst. 2)

Terminologicky upraveno podle platné právní úpravy obsažené v zákoně č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel a rodných číslech), ve znění pozdějších předpisů. Trvalý pobyt na území České republiky zajistí dostupnost znalců (tlumočnicků) pro orgány veřejné moci.

K bodu 12 (§ 7 odst. 3, § 21 odst. 3)

Zrušení obsoletní právní úpravy.

K bodu 13 (§ 8)

Znalec (tlumočnick) má podle platného znění ustanovení § 8 vykonávat svou činnost řádně a ve stanovené lhůtě. V praxi dochází k situaci, kdy znalec (tlumočnick) tuto činnost vykoná v jiném oboru (jazyce), než pro který byl jmenován. Z tohoto důvodu se v zákoně výslovně stanoví, že znalec (tlumočnick) je povinen vykonávat znaleckou (tlumočnickou) činnost pouze v oboru (jazyce), pro který byl jmenován. Tato nová povinnost se promítá též do navrhovaného oddílu V (správní delikty).

K bodu 14 (§ 9 odst. 2)

Legislativně technická úprava, která je v souladu s bodem 1 novely.

K bodu 15 (§ 10a)

Ustanovení § 10a upravuje povinnost mlčenlivosti, jejíž zachování znalec (tlumočnick) slibuje již ve slibu skládaném podle § 6 odst. 2. Nové ustanovení § 10a pak řeší zejména otázku, kdo může znalce (tlumočnicka) povinnosti mlčenlivosti zprostit, kterou stávající právní úprava postrádala. Touto povinností mlčenlivosti nejsou samozřejmě dotčeny povinnosti vyplývající ze zvláštních právních předpisů, zejména oznamovací povinnost vůči orgánům činným v trestním řízení.

Nově se zavádí povinnost mlčenlivosti i po skončení výkonu znalecké (tlumočnické) činnosti. Tato povinnost však neplatí ve vztahu ke skutečnostem, které byly předmětem veřejně podaného znaleckého posudku nebo tlumočnického úkonu, nebo byl-li znalec (tlumočnick) této mlčenlivosti zproštěn orgánem veřejné moci, který jej ustanovil, nebo osobou, pro kterou znaleckou (tlumočnickou) činnost vykonal na základě smlouvy.

Povinnost mlčenlivosti se stanoví i pro další osoby, které se na znalecké (tlumočnické) činnosti podílely. Dále se upravuje, kdo může tyto osoby zprostit povinnosti mlčenlivosti.

K bodu 16 a 17 (§ 12 odst. 1, § 22 odst. 1)

K nahrazení pojmu „státní orgán“ pojmem „orgán veřejné moci“ - viz odůvodnění k bodu 1.

K bodu 18 (§ 15)

Znalcům a tlumočnickům se dává možnost vést znalecký nebo tlumočnický deník v listinné nebo elektronické podobě.

K bodu 19 (§ 16 odst. 2)

Jedná se o úpravu, kterou se umožní zahrnout do úkolů poradních sborů pro znalecké otázky další úkoly, např. v souvislosti se zánikem výkonu znalecké činnosti.

K bodu 20 (§ 17)

Nezavádí se nová právní úprava, ale účelem navrhované změny zákona je přehledně rozlišit situaci při stanovení odměny znalce nebo tlumočnicka. V případě, kdy podání posudku nebo provedení tlumočnického úkonu zadal orgán veřejné moci, řídí se odměna ustanovením zvláštního právního předpisu (vyhláškou č. 37/1967 Sb.). V ostatních případech se pak odměna řídí smlouvou mezi znalcem nebo tlumočnickem a právnickou nebo fyzickou osobou, která znalecký posudek nebo tlumočnický úkon zadala.

Toto upřesnění právní úpravy navazuje na připravovanou novelu občanského soudního řádu, která v novém § 127a o. s. ř. umožní účastníkům řízení, aby sami předkládali jimi navržené znalecké posudky. Při provádění tohoto důkazu se bude postupovat stejně, jakoby se jednalo o znalecký posudek vyžádaný soudem. Jde o období právní úpravy § 110a trestního řádu.

K bodu 21 (§ 18 odst. 1)

Ustanovení výslovně upravuje právo na úhradu nákladů v případě, kdy byl znalecký posudek nebo tlumočnický úkon zadán orgánem veřejné moci.

K bodu 22 a 23 (§ 18 odst. 2 a 3)

K nahrazení pojmu „státní orgán“ pojmem „orgán veřejné moci“ - viz odůvodnění k bodu 1.

Pojem „ušlá mzda“ se nahrazuje širším pojmem „ušlý výdělek“.

K bodu 24 (§ 18 odst. 4)

Při zadání znaleckého posudku nebo tlumočnického úkonu na základě smlouvy mezi znalcem a právnickou a fyzickou osobou se předpokládá, nedohodnou-li se strany jinak, že náhrada nákladů je součástí odměny znalce.

K bodu 25 a 26 (§ 19 odst. 1 a odst. 2)

Legislativně technická úprava v návaznosti na nové znění § 17.

Nově se stanoví, že orgán, který znalce nebo tlumočnicka ustanovil, je povinen určit výši odměny a náhrady nákladů nejpozději do 2 měsíců od podání posudku nebo provedení tlumočnického úkonu, a že je třeba ji uhradit nejpozději do 30 dnů od přiznání. Tím by mělo být zamezeno průtahům při přiznávání a vyplácení odměn znalcům nebo tlumočnickům.

K bodu 27 (§ 20)

Nově se upravuje možnost pozastavit právo vykonávat činnost znalce (tlumočnicka). K pozastavení práva vykonávat činnost znalce (tlumočnicka) dochází na základě rozhodnutí ministerstva spravedlnosti nebo předsedy krajského soudu.

O pozastavení lze rozhodnout tehdy, je-li pro něj dán zákonem stanovený důvod (např. bylo proti znalci nebo tlumočnickovi zahájeno trestní stíhání pro úmyslný trestný čin, má na základě pravomocného rozhodnutí nastoupit výkon nepodmíněného trestu odnětí svobody atd.) nebo na žádost znalce (tlumočnicka), která musí být podána pouze z vážných důvodů (např. vážné zdravotní potíže atd.); v tomto případě ministerstvo nebo předseda krajského soudu o pozastavení rozhodnout musí. Pokud však dochází k pozastavení činnosti na žádost, je délka pozastavení omezena maximálně na 4 roky.

Proti rozhodnutí o pozastavení je možné podat opravný prostředek, kterému se však v návrhu nepřiznává odkladný účinek. Pozastavení práva a ukončení pozastavení práva je třeba bezodkladně, nejdéle do 15 dnů poté, kdy nastala rozhodná skutečnost, vyznačit do seznamu znalců a tlumočnicků.

K bodu 28 (§ 20a až 20c)

Nově je upraven zánik práva vykonávat činnost znalce (tlumočnicka) Právo vykonávat znaleckou (tlumočnickou) činnost zaniká ze zákona, na základě rozhodnutí ministerstva spravedlnosti nebo předsedy krajského soudu nebo byla-li znalci (tlumočnickovi) za spáchaný přestupek uložena sankce vyškrtnutí ze seznamu znalců a tlumočnicků.

Ze zákona zaniká činnost znalce např. smrtí, zbavením způsobilosti k právním úkonům nebo podáním písemné žádosti znalce (tlumočnicka) o vyškrtnutí ze seznamu znalců a tlumočnicků. Na základě rozhodnutí ministerstva spravedlnosti nebo předsedy krajského soudu zaniká činnost znalce (tlumočnicka) pokud se dodatečně zjistí, že znalec (tlumočnick) nespĺňuje některou z podmínek pro jeho jmenování, anebo jestliže tyto podmínky odpadly, pokud znalec (tlumočnick) dlouhodobě nemůže pro zdravotní nebo jiné závažné důvody řádně vykonávat svoji činnost a nemá pozastavené právo vykonávat činnost znalce nebo tlumočnicka, nebo pokud tyto zdravotní nebo jiné závažné důvody trvají i po ukončení pozastavení tohoto práva.

Vyškrtnutí ze seznamu znalců a tlumočnicků zaznamená ministerstvo spravedlnosti nebo předseda krajského soudu do seznamu znalců a tlumočnicků bezodkladně, nejpozději však do 15 pracovních dnů poté, co se dozvěděli o zániku práva vykonávat znaleckou (tlumočnickou) činnost nebo kdy se příslušné rozhodnutí stalo vykonatelným.

K bodu 29, 30 a 31 (§ 21 a 24 odst. 1)

Legislativně technická úprava, viz odůvodnění k bodu 1.

Ruší se povinnost orgánů veřejné moci vyžadovat posudky především od znaleckých ústavů.

K bodu 32 (§ 24 odst. 3)

Zrušení obsoletní právní úpravy.

K bodu 33 (§ 25a až 25d)

Hodnocení výkonu znalecké a tlumočnické činnosti je v zásadě umožněno podle dosavadního ustanovení § 8 zákona o znalcích a tlumočnících, neboť znalci (tlumočníci) jsou povinni vykonávat činnost řádně a ve stanovené lhůtě. Řádný výkon činnosti nepochybně zahrnuje všechny běžným způsobem zjiřitelné nedostatky a náležitosti znaleckých posudků i tlumočnických úkonů.

Nově se zavádí postih znalců (tlumočnicků) a znaleckých ústavů za porušení povinností stanovených zákonem - např. nevedení znaleckého (tlumočnického) deníku, výkon činnosti znalce (tlumočníka) v době pozastavení práva vykonávat tuto činnost, nevykonání znalecké (tlumočnické) činnosti řádně a ve stanovené lhůtě a v oboru (jazyce), pro který byl znalec (tlumočnick) jmenován.

Správní delikty jsou rozděleny na závažné a méně závažné a jsou za ně stanoveny sankce v podobě pokuty (do 50 000 Kč za méně závažné přestupky a do 100 000 Kč za závažné přestupky znalců a tlumočnicků, do 100 000 Kč za méně závažné správní delikty a do 200 000 Kč za závažné správní delikty znaleckých ústavů). Bude-li fyzická nebo právnická osoba vykonávat znaleckou nebo tlumočnickou činnost bez oprávnění, bude jí možno uložit pokutu až do 200 000 Kč, resp. 400 000 Kč. Za závažné přestupky znalců (tlumočnicků) a správní delikty spáchané znaleckými ústavu je možné alternativně uložit sankci spočívající ve vyškrtnutí ze seznamu znalců a tlumočnicků, resp. vyškrtnutí ze seznamu znaleckých ústavů. U přestupků přicházejí v úvahu i další ze sankcí podle přestupkového zákona.

Za nežádoucí jednání znalce (tlumočníka) nebo znaleckého ústavu, které nelze posoudit jako správní delikt postižitelný podle tohoto nebo jiného zákona, jako přestupek podle zákona o přestupcích nebo jako trestný čin, může ministerstvo spravedlnosti nebo předseda krajského soudu udělit znalci (tlumočnickovi) nebo ústavu písemnou výstrahu. Část druhá a třetí správního řádu se v tomto případě nepoužije. Výstraha však nemá charakter sankce, ale jakéhosi upozornění (předběžného opatření), že nežádoucí jednání znalce (tlumočníka) nebo znaleckého ústavu může vést k naplnění skutkové podstaty správního deliktu, za který může být uložena sankce v podobě pokuty nebo vyškrtnutí ze seznamu znalců a tlumočnicků (resp. ze seznamu znaleckých ústavů).

Odpovědnost za správní delikt zaniká, jestliže správní orgán o něm nezhájil řízení do 1 roku ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však zaniká uplynutím 3 let ode dne, kdy byl spáchán.

V prvním stupni bude správní delikty projednávat ministerstvo spravedlnosti nebo předseda krajského soudu a údaje o nich budou zaznamenávány v seznamu znalců a tlumočnicků nebo v seznamu znaleckých ústavů.

K bodu 34 (nadpis oddílu VI)

Legislativně technická úprava.

K bodu 35 (§ 25e a 25f)

Pro zajištění efektivního a kvalifikovaného rozhodování si ministerstvo spravedlnosti nebo předseda krajského soudu může vyžádat vyjádření poradního orgánu nebo stanovisko profesních nebo zájmových sdružení znalců (tlumočnicků), kteří rovněž mají zájem na naplnění cílů stanovených zákonem.

Pro účely správního řízení podle tohoto zákona se stanoví, že nadřízeným správním orgánem předsedy krajského soudu je ministerstvo spravedlnosti.

K čl. II

Přechodná ustanovení stanoví, že řízení o jmenování nebo odvolání znalce nebo tlumočnicka, která nebyla pravomocně skončena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se dokončí podle dosavadních právních předpisů. Dále se přechodná ustanovení týkají podmínek pro jmenování znalcem nebo tlumočnickem - v této souvislosti se stanoví, že lhůta podle nového § 4 písm. d) zákona počíná běžet dnem nabytí účinnosti tohoto zákona. Nové podmínky pro určení výše odměny a uhrazení odměny a náhrady hotových výdajů se budou uplatňovat i u znalců a tlumočnicků, kteří byli ustanovení přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

Pokud byl znalec nebo tlumočnick pravomocně zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo omezen v této způsobilosti přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, zaniká mu právo vykonávat tlumočnickou nebo znaleckou činnost dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

Z důvodu odsouzení za trestný čin může znalci nebo tlumočnickovi zaniknout právo vykonávat znaleckou nebo tlumočnickou činnost tehdy, pokud k pravomocnému odsouzení došlo ode dne nabytí účinnosti zákona.

K čl. III

Účinnost zákona se navrhuje stanovit dnem 1. ledna 2012, aby byla zajištěna dostatečná legisvakance.

V Praze dne 6. dubna 2011

RNDr. Petr Nečas, v.r.
předseda vlády

JUDr. Jiří Pospíšil, v.r.
ministr spravedlnosti

Platné znění zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů, s vyznačením navrhovaných změn

Oddíl I

Účel a rozsah úpravy

§ 1

(1) Účelem zákona je zajištění řádného výkonu znalecké a tlumočnické činnosti v řízení před státními orgány a orgány, na které přešly úkoly státních orgánů (dále jen "státní orgány") **orgány veřejné moci**, jakož i znalecké a tlumočnické činnosti prováděné v souvislosti s právními úkony občanů nebo organizací **fyzických nebo právnických osob**.

~~(2) Zákon se nevztahuje na podávání posudků, které je upraveno jinými předpisy, a na podávání posudků a provádění tlumočnických úkonů, které neslouží potřebám řízení před státními orgány ani nejsou v souvislosti s právními úkony občanů a organizací; zejména se nevztahuje na expertizní činnost související s plněním výrobních úkolů organizací a na tlumočnickou činnost v rámci mezinárodního styku a cestovního ruchu.~~

(2) Tento zákon upravuje

- a) podmínky výkonu znalecké a tlumočnické činnosti,
- b) práva a povinnosti znalců a tlumočnicků,
- c) podmínky činnosti znaleckých ústavů,
- d) působnost ministerstva spravedlnosti a krajských soudů při výkonu státní správy znalecké a tlumočnické činnosti,
- e) odpovědnost za správní delikty při výkonu znalecké a tlumočnické činnosti.

§ 2

(1) Znaleckou a tlumočnickou činnost ~~vykonávají~~ **mohou vykonávat pouze** znalci a tlumočníci zapsaní do seznamu znalců a tlumočnicků; znaleckou činnost vykonávají také ústavy (§ 21).

(2) Osoby nezapsané do seznamu znalců a tlumočnicků mohou být v řízení před ~~státními orgány~~ **orgány veřejné moci** ustanoveny znalci nebo tlumočníky jen výjimečně za podmínek stanovených v § 24.

Oddíl II

Znalci a tlumočníci zapsaní do seznamu

Jmenování znalců a tlumočnicků

§ 3

(1) Znalce (tlumočníky) jmenuje pro jednotlivé obory (jazyky) ministr spravedlnosti nebo předseda krajského soudu v rozsahu, v němž je ministrem spravedlnosti k tomu pověřen.

(2) Tlumočnickům pro jazyky jsou na roveň postaveni tlumočníci pro styk s osobami ~~hluchoněmými~~ **neslyšícími a hluchoslepými**.

§ 4

(1) Jmenovat znalcem (tlumočnickem) lze toho, kdo:

~~a) je československým státním občanem,~~

a) je státním občanem České republiky, občanem jiného členského státu Evropské unie, kterému bylo vydáno potvrzení o přechodném pobytu nebo povolení k trvalému pobytu na území České republiky, nebo státním příslušníkem jiného než členského státu Evropské unie, kterému bylo vydáno povolení k trvalému pobytu na území České republiky,

b) je způsobilý k právním úkonům v plném rozsahu,

c) je bezúhonný,

d) nebyl v posledních 3 letech vyškrtnut ze seznamu znalců a tlumočnicků pro porušení povinností podle tohoto zákona,

~~b) e) má potřebné znalosti a zkušenosti z oboru (jazyka), v němž má jako znalec (tlumočnick) působit, především toho, kdo absolvoval speciální výuku pro znaleckou (tlumočnickou) činnost, jde-li o jmenování pro obor (jazyk), v němž je taková výuka zavedena,~~

~~e) f) má takové osobní vlastnosti, které dávají předpoklad pro to, že znaleckou (tlumočnickou) činnost může řádně vykonávat,~~

~~g) se jmenováním souhlasí.~~

~~(2) V odůvodněných případech může ministr spravedlnosti prominout podmínce československého státního občanství.~~

(2) Podmínce bezúhonnosti podle odstavce 1 písm. c) nespĺňuje fyzická osoba, která byla pravomocně odsouzena

a) za úmyslný trestný čin, nebo

b) za nedbalostní trestný čin spáchaný v souvislosti s výkonem činnosti znalce (tlumočnicka),

pokud se na ni nehledí, jako by nebyla odsouzena.

§ 5

(1) Ke jmenování znalcem (tlumočnickem) dojde na základě výběru mezi osobami, které splňují podmínky pro jmenování.

(2) Návrhy na jmenování znalce (tlumočnicka) mohou podat ~~státní orgány~~ **orgány veřejné moci**, vědecké instituce, vysoké školy, dále organizace, u nichž pracují osoby přicházející v úvahu, jakož i ~~příslušné orgány společenských organizací, jestliže to vyplývá z úkolů těchto organizací~~ **občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti nebo nadace, jestliže to vyplývá z předmětu jejich činnosti**. Znalcem (tlumočnickem) může být jmenován též ten, kdo sám o jmenování požádá.

(3) Orgány a organizace uvedené v odstavci 2, jakož i sbory pro znalecké otázky (§ 16) se na žádost ministra spravedlnosti, popřípadě předsedy krajského soudu vyjadřují, zda navrhovaný znalec (tlumočnick) splňuje podmínky pro jmenování.

§ 6

(1) Znalec (tlumočnick) je povinen složit slib do rukou toho, kdo jej jmenoval.

(2) Slib zní: "Slibuji, že při své znalecké (tlumočnické) činnosti budu přesně dodržovat právní předpisy, že znaleckou (tlumočnickou) činnost budu konat nestranně podle svého nejlepšího vědomí, že budu plně využívat všech svých znalostí a že zachovám mlčenlivost o skutečnostech, o nichž jsem se při výkonu znalecké (tlumočnické) činnosti dozvěděl."

§ 7

(1) Jmenování znalci (tlumočníci) se po složení slibu zapisují do seznamu znalců a tlumočnicků.

(2) Seznamy znalců a tlumočnicků vedou krajské soudy, v jejichž obvodu má znalec (tlumočník) ~~trvalé bydliště~~ **místo trvalého pobytu, popřípadě místo pobytu na území České republiky podle druhu pobytu cizince**; krajský soud při zapsání do seznamu znalců a tlumočnicků přidělí znalci (tlumočnickovi), který dosud nemá přiděleno identifikační číslo osoby, identifikační číslo osoby poskytnuté správcem základního registru osob¹⁾.

(3) Ústřední seznam znalců a tlumočnicků vede ministerstvo spravedlnosti; seznam se zasílá ~~pověřencectvu Slovenské národní rady pro spravedlnost~~ a krajským soudům.

(4) Seznamy znalců a tlumočnicků jsou veřejně přístupné.

-----
¹⁾ Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech.

Výkon znalecké (tlumočnické) činnosti

§ 8

Znalci (tlumočníci) jsou povinni vykonávat znaleckou (tlumočnickou) činnost řádně ~~a ve stanovené lhůtě~~, **ve stanovené lhůtě a v oboru (jazyce), pro který byli jmenováni.**

§ 9

(1) Znalci (tlumočníci) jsou oprávněni vykonávat znaleckou (tlumočnickou) činnost i mimo obvod krajského soudu, v jehož seznamu jsou zapsáni.

~~(2) Státní orgány ustanovují zpravidla znalce (tlumočnický), kteří jsou zapsáni v seznamu toho krajského soudu, v jehož obvodu má státní orgán sídlo nebo pracoviště.~~

(2) Orgány veřejné moci ustanovují zpravidla znalce (tlumočnický), kteří jsou zapsáni v seznamu toho krajského soudu, v jehož obvodu má orgán veřejné moci sídlo nebo pracoviště, a to po předchozím projednání se znalcem (tlumočnickem).

§ 10

(1) Znalec (tlumočník) je povinen vykonávat svou činnost osobně.

(2) Jestliže to vyžaduje povaha věci, je znalec (tlumočník) oprávněn přibrat konzultanta k posuzování zvláštních dílčích otázek; tuto okolnost spolu s důvody, které k ní vedly, musí uvést v posudku. Odpovědnost znalce (tlumočnicka) není dotčena ani v oné části posudku (překladu), o níž bylo konzultováno.

§ 10a

(1) Znalec (tlumočník) je povinen zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o kterých se dozvěděl při výkonu své znalecké (tlumočnické) činnosti, a to i po jejím skončení; tato povinnost neplatí ve vztahu ke skutečnostem, které byly předmětem veřejně podaného znaleckého posudku nebo tlumočnického úkonu. Mlčenlivosti jej

může zprostit orgán veřejné moci, který jej ustanovil, nebo ten, pro nějž znaleckou (tlumočnickou) činnost na základě smlouvy vykonal.

(2) Povinnost mlčenlivosti podle odstavce 1 se vztahuje i na konzultanty a další osoby, které se na znalecké (tlumočnické) činnosti podílely. O povinnosti mlčenlivosti je znalec (tlumočník) povinen tyto osoby písemně poučit. Mlčenlivosti může tyto osoby zprostit orgán veřejné moci, který znalce (tlumočníka) ustanovil, nebo ten, pro nějž znalec (tlumočník) znaleckou (tlumočnickou) činnost na základě smlouvy vykonal.

§ 11

(1) Znalec (tlumočník) nesmí podat posudek (provést tlumočnický úkon), jestliže lze mít pro jeho poměr k věci, k orgánům provádějícím řízení, k účastníkům nebo k jejich zástupcům pochybnost o jeho nepodjatosti.

(2) Jakmile se znalec (tlumočník) dozví o skutečnostech, pro které je vyloučen, oznámí to neprodleně; stejnou povinnost mají i účastníci řízení. O tom, zda znalec (tlumočník) je vyloučen, rozhoduje orgán, který jej pro podání posudku (tlumočnický úkon) ustanovil.

(3) O tom, kdy znalec (tlumočník) může odepřít podání posudku (překladu) a kdy mu nemůže být podání posudku (překladu) uloženo, platí pro jednotlivé druhy řízení obdobně ustanovení o svědčích.

§ 12

(1) Nejde-li o žádný z případů uvedených v § 11; je znalec (tlumočník) povinen podat posudek (provést tlumočnický úkon), jestliže byl ustanoven znalcem (tlumočnickem) v řízení před ~~státním orgánem~~ **orgánem veřejné moci**. ~~Odmítne-li znalec (tlumočník) provést úkon, sdělí to státní orgán krajskému soudu, v jehož seznamu je znalec (tlumočník) zapsán.~~ **Odmítne-li znalec (tlumočník) bez vážného důvodu provést úkon, sdělí to orgán veřejné moci krajskému soudu, v jehož seznamu je znalec (tlumočník) zapsán.**

(2) Podává-li znalec (tlumočník) v souvislosti s právními úkony občanů nebo organizací na jejich žádost posudek (tlumočnický úkon) mimo řízení před ~~státními orgány~~ **orgány veřejné moci**, poskytuje tuto odbornou pomoc na základě dohody v rámci výkonu své funkce.

§ 13

Podává-li znalec posudek písemně, je povinen každé jeho vyhotovení podepsat a připojit otisk pečeti; stejnou povinnost má tlumočník u ověřovaných překladů.

§ 14

(1) Je-li toho k podání posudku třeba, je znalec oprávněn používat přístrojů, jiných zařízení a materiálů organizace, u níž pracuje; ve výjimečných případech, jestliže to je k podání posudku nezbytné, je povinna též jiná organizace, která má potřebné přístroje, zařízení a materiály, umožnit znalci na jeho žádost jejich použití. Tuto povinnost nemá organizace, jejíž zařízení plní zvláštní úkoly ve veřejném zájmu.

(2) Organizace má vůči znalci nárok na náhradu nákladů, které jí použitím přístrojů, jiných zařízení a materiálů vznikly.

§ 15

Znalci (tlumočníci) jsou povinni vést znalecký (tlumočnický) deník. Do deníku zapisují provedení všech posudků (tlumočnických úkonů), jejich předmět, pro koho byla činnost provedena, výši odměny a výloh a den jejich proplacení. **Deník je možno vést v listinné nebo elektronické podobě.**

§ 16

(1) V oborech, u nichž to odůvodňuje jejich povaha, se zřizují jako poradní orgány ministra spravedlnosti sbory pro znalecké otázky; jejich členy jmenuje ministr spravedlnosti z řad znalců.

(2) Úkolem sborů pro znalecké otázky je **zejména** spolupůsobit při jmenování znalců, stanovit odborné předpoklady nutné pro jmenování znalcem, pečovat o zdokonalování zvláštní kvalifikace znalců, dávat podněty pro vědecký výzkum obecných otázek znalecké činnosti a vyjadřovat se k takovým otázkám z hlediska oboru, pro který jsou zřízeny.

Odměňování a náhrada nákladů

§ 17

~~(1) Znalec (tlumočník) má za podání posudku (provedení překladu) právo na odměnu podle stanovených sazeb.~~

~~(2) Odměna se stanoví podle stupně odbornosti potřebného k provedení úkonu a podle množství účelně vynaložené práce. Odměna se může přiměřeně krátit, jestliže úkon nebyl proveden řádně nebo ve stanovené lhůtě.~~

~~(3) Odměna stanovená podle předchozích odstavců se zvyšuje o částku odpovídající dani z přidané hodnoty, kterou je znalec (tlumočník) povinen z odměny odvést podle zvláštního právního předpisu²⁾.~~

Odměňování a náhrada nákladů

§ 17

(1) Znalec (tlumočník) má za podání posudku (provedení tlumočnického úkonu) právo na odměnu.

(2) Je-li znalecký posudek (tlumočnický úkon) zadán orgánem veřejné moci, řídí se odměna ustanoveními prováděcího právního předpisu.

(3) Odměna podle odstavce 2 se stanoví podle množství účelně vynaložené práce. Odměna se může přiměřeně krátit, jestliže úkon nebyl proveden řádně nebo ve stanovené lhůtě.

(4) Není-li odměna určena podle odstavců 2 a 3, řídí se smlouvou mezi znalcem (tlumočnickem) a osobou, která znalecký posudek (tlumočnický úkon) objednala.

(5) Odměna stanovená podle odstavců 1 až 4 se zvyšuje o částku odpovídající dani z přidané hodnoty, kterou je znalec (tlumočník) povinen z odměny odvést podle jiného právního předpisu²⁾.

-----
²⁾ **Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů.**

§ 18

~~(1) Znalec (tlumočník) má dále právo na úhradu nákladů, které účelně vynaložil v souvislosti se znaleckým posudkem (tlumočnickým úkonem).~~

(1) Je-li znalecký posudek (tlumočnický úkon) zadán orgánem veřejné moci, má znalec (tlumočník) dále právo na náhradu nákladů, které účelně vynaložil v souvislosti se znaleckým posudkem (tlumočnickým úkonem).

(2) Náklady podle odstavce 1 jsou zejména cestovní výdaje, náhrada ~~ušlé mzdy~~ **ušlého výdělku** při předvolání ~~ke státnímu orgánu~~ **k orgánu veřejné moci**, náklady, které znalec uhradil podle § 14 odst. 2, věcné náklady a náklady spojené s přibráním pracovníků pro pomocné práce. Jestliže znalec (tlumočník) přibral konzultanta, má nárok na náhradu nákladů s tím spojených jen tehdy, jestliže ~~státní orgán~~ **orgán veřejné moci**, který jej znalcem (tlumočnickem) ustanovil, s přibráním konzultanta vyslovil souhlas.

(3) Vůči organizaci, u níž znalec (tlumočník) je v pracovním poměru, nemá při předvolání ~~ke státnímu orgánu~~ **k orgánu veřejné moci**, nárok na náhradu mzdy.

(4) Je-li odměna dohodnuta podle § 17 odst. 4 a není-li ve smlouvě mezi znalcem (tlumočnickem) a osobou, která znalecký posudek (tlumočnický úkon) zadala, dohodnuto jinak, je v odměně zahrnuta i náhrada nákladů.

§ 19

~~(1) Odměnu a náhradu nákladů je znalec (tlumočník) povinen vyúčtovat zároveň s podáním posudku (provedením tlumočnického úkonu). Její výši určí orgán, který ustanovil znalce (tlumočnicka).~~

(1) Odměnu a náhradu nákladů podle § 17 odst. 2 a 3 a § 18 odst. 1 až 3 je znalec (tlumočník) povinen vyúčtovat zároveň s podáním posudku (provedením tlumočnického úkonu). Její výši určí orgán, která ustanovil znalce (tlumočnicka), a to bez zbytečného odkladu, nejpozději do 2 měsíců od podání posudku (provedení tlumočnického úkonu). Odměnu a náhradu hotových výdajů je třeba uhradit bez zbytečného odkladu po jejich přiznání, nejpozději do 30 dnů.

(2) Krajský soud, v jehož seznamu je znalec (tlumočník) zapsán, dohlíží na úměrnost a úplnost účtovaných odměn **podle § 17 odst. 2 a 3** občasnými kontrolami.

§ 20

~~Odvolání znalce (tlumočnicka)~~

~~Orgán, který znalce (tlumočnicka) jmenoval, jej odvolá a zařídí jeho vyškrtnutí ze seznamu, jestliže~~

~~a) se dodatečně ukáže, že nebyly splněny podmínky pro jeho jmenování, anebo jestliže tyto podmínky odpadly,~~

~~b) po jmenování nastaly skutečnosti, pro které znalec (tlumočník) nemůže svou činnost trvale vykonávat,~~

~~e) znalec (tlumočník) přes výstrahu neplní nebo porušuje své povinnosti,~~

d) organizace, u níž je znalec (tlumočnick) zaměstnán, prokáže, že mu znalecká (tlumočnická) činnost brání v řádném výkonu povinností vyplývajících z pracovního poměru,
e) znalec (tlumočnick) požádá o své odvolání.

Pozastavení práva vykonávat činnost znalce nebo tlumočnicka

§ 20

(1) Ministerstvo spravedlnosti nebo předseda krajského soudu může rozhodnout o pozastavení práva vykonávat činnost znalce (tlumočnicka), pokud

a) bylo proti znalci (tlumočnickovi) zahájeno trestní stíhání pro úmyslný trestný čin; toto pozastavení končí dnem nabytí právní moci rozhodnutí, kterým se toto trestní stíhání končí,

b) bylo zahájeno řízení o způsobilosti znalce (tlumočnicka) k právním úkonům; toto pozastavení končí dnem nabytí právní moci rozhodnutí, kterým se řízení o způsobilosti znalce (tlumočnicka) k právním úkonům končí, nebo

c) má na základě pravomocného rozhodnutí nastoupit výkon nepodmíněného trestu odnětí svobody.

(2) Ministerstvo spravedlnosti nebo předseda krajského soudu rozhodne o pozastavení práva vykonávat činnost znalce (tlumočnicka), pokud o to znalec (tlumočnick) z vážných důvodů sám požádá, nejdéle však na 4 roky.

(3) Odvolání proti rozhodnutí vydanému podle odstavce 1 nemá odkladný účinek.

(4) Po dobu pozastavení práva vykonávat činnost znalce (tlumočnicka), nesmí znalec (tlumočnick) vykonávat znaleckou (tlumočnickou) činnost.

(5) Pozastavení práva vykonávat činnost znalce (tlumočnicka) a ukončení pozastavení tohoto práva podle odstavce 1 a 2 zaznamená ministerstvo spravedlnosti nebo předseda krajského soudu v seznamu znalců a tlumočnicků bez odkladu, nejpozději však do 15 pracovních dnů poté, co se rozhodnutí o pozastavení práva vykonávat činnost znalce (tlumočnicka) stalo vykonatelným nebo kdy se ministerstvo spravedlnosti, nebo předseda krajského soudu dozvěděli o ukončení pozastavení tohoto práva.

Zánik práva vykonávat znaleckou nebo tlumočnickou činnost

§ 20a

Právo vykonávat znaleckou (tlumočnickou) činnost zaniká znalci (tlumočnickovi)

a) smrtí,

b) prohlášením za mrtvého, a to ke dni nabytí právní moci rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého,

c) zbavením způsobilosti k právním úkonům, nebo omezením způsobilosti k právním úkonům, a to ke dni nabytí právní moci rozhodnutí soudu, kterým byl způsobilost k právním úkonům zbaven nebo kterým byla jeho způsobilost k právním úkonům omezena,

d) pravomocným odsouzením za úmyslný trestný čin nebo pravomocným odsouzením za nedbalostní trestní čin spáchaný v souvislosti s výkonem činnosti znalce (tlumočnicka),

e) pravomocným uložením sankce vyškrtnutí ze seznamu znalců a tlumočnicků podle § 25a odst. 3, nebo

f) na základě písemné žádosti o vyškrtnutí ze seznamu znalců a tlumočnicků podané ministerstvu spravedlnosti nebo předsedovi krajského soudu, a to uplynutím

kalendářního měsíce, ve kterém byla žádost o vyškrtnutí ze seznamu znalců a tlumočnicků ministerstvu spravedlnosti nebo předsedovi krajského soudu doručena.

§ 20b

(1) Ministerstvo spravedlnosti nebo předseda krajského soudu rozhodne o zániku práva vykonávat znaleckou (tlumočnickou) činnost, pokud se dodatečně zjistí, že znalec (tlumočnick) nesplňuje některou z podmínek pro jeho jmenování, anebo jestliže tyto podmínky odpadly.

(2) Ministerstvo spravedlnosti nebo předseda krajského soudu může rozhodnout o zániku práva vykonávat znaleckou (tlumočnickou) činnost, pokud znalec (tlumočnick) dlouhodobě nemůže pro zdravotní nebo jiné závažné důvody řádně vykonávat svoji činnost a nemá pozastavené právo vykonávat činnost znalce (tlumočnicka) podle § 20, nebo pokud tyto zdravotní nebo jiné závažné důvody trvají i po ukončení pozastavení tohoto práva.

§ 20c

(1) Zanikne-li znalci (tlumočnickovi) právo vykonávat znaleckou (tlumočnickou) činnost, vyškrtně se znalec (tlumočnick) ze seznamu znalců a tlumočnicků.

(2) Vyškrtnutí ze seznamu znalců a tlumočnicků zaznamená ministerstvo spravedlnosti nebo předseda krajského soudu v seznamu znalců a tlumočnicků bez odkladu, nejpozději však do 15 pracovních dnů poté, co se dozvěděli o zániku práva vykonávat znaleckou (tlumočnickou) činnost nebo kdy se rozhodnutí o zániku práva vykonávat činnost znalce (tlumočnicka) stalo vykonatelným. O záznamu o vyškrtnutí ze seznamu znalců a tlumočnicků se vyrozumí ten, jehož se to týká.

Oddíl III Znalecká činnost ústavů

§ 21

(1) Jsou-li v určitém oboru ústavy nebo jiná pracoviště specializována na znaleckou činnost, ~~jsou státní orgány povinny vyžadovat posudky především~~ **mohou orgány veřejné moci vyžadovat posudky** od nich.

(2) Ve zvláště obtížných případech vyžadujících zvláštního vědeckého posouzení mohou ~~státní orgány~~ **orgány veřejné moci** požádat vědecké ústavy, vysoké školy a instituce, aby samy podaly posudek.

(3) Seznam ústavů a jiných pracovišť podle odstavce 1 a vědeckých ústavů, vysokých škol a institucí podle odstavce 2 (dále jen "ústavy") vede ministerstvo spravedlnosti; seznam se zasílá ~~pověřenectvu Slovenské národní rady pro spravedlnost~~ a krajským soudům.

§ 22

(1) Ústav podá posudek písemně. Uvede v něm, kdo posudek připravoval a kdo může, jestliže to je podle procesních předpisů třeba, před ~~státním orgánem~~ **orgánem veřejné moci** osobně stvrdit správnost posudku podaného ústavem a podat žádaná vysvětlení.

(2) Za včasné a řádné provedení posudku odpovídá ústav.

(3) Jinak pro výkon znalecké činnosti ústavů přiměřeně platí ustanovení o výkonu znalecké činnosti znalců zapsaných do seznamu.

§ 23

(1) Ústav má právo na odměnu a náhradu nákladů.

(2) Vedoucí ústavu přiznává v odůvodněných případech pracovníku, který na posudku pracoval, odměnu odpovídající vykonané práci, a to nejvýše do částky vyplacené ústavu jako odměna.

Oddíl IV

Znalci (tlumočníci) nezapsaní do seznamu

§ 24

(1) ~~Státní orgán~~ **Orgán veřejné moci** může ustanovit znalcem (tlumočnickem) osobu, která není zapsána do seznamu a má potřebné odborné předpoklady pro to, aby podala posudek (provedla tlumočnický úkon) a která s ustanovením vyslovila souhlas,

a) není-li pro některý obor (jazyk) znalec (tlumočnick) do seznamu zapsán,

b) nemůže-li znalec (tlumočnick) zapsaný do seznamu úkon provést,

c) jestliže by provedení úkonu znalcem (tlumočnickem) zapsaným do seznamu bylo spojeno s nepřiměřenými obtížemi nebo náklady.

(2) Takto ustanovený znalec (tlumočnick) nemůže podat posudek (provést tlumočnický úkon), dokud nesložil do rukou orgánu, který jej ustanovil, slib podle § 6 odst. 2.

~~(3) Hospodářská arbitráž může ustanovit znalcem osobu, která není zapsána do seznamu, také tehdy, jde-li o posouzení zvláště složitých odborných otázek. V těchto případech lze nahradit složení slibu písemným prohlášením.~~

§ 25

Ustanovení o odměňování a náhradě nákladů platí i pro znalce (tlumočnicka) ustanoveného podle § 24; ostatních předpisů se užije přiměřeně.

Oddíl V

Správní delikty

§ 25a

Přestupky

(1) **Znalec (tlumočnick) se dopustí přestupku tím, že**

a) vykoná znaleckou (tlumočnickou) činnost v rozporu s § 8,

b) vykoná svoji činnost v rozporu s § 10,

c) poruší povinnost zachovávat mlčenlivost podle § 10a nebo o této povinnosti nepoučí další osoby, které se podílely na znalecké (tlumočnické) činnosti,

d) v rozporu s § 11 podá znalecký posudek (provede tlumočnický úkon) ve věci, z níž byl jako znalec (tlumočnick) vyloučen,

e) v rozporu s § 12 bez vážných důvodů odmítne orgánu veřejné moci podat znalecký posudek (provést tlumočnický úkon),

f) v rozporu s § 13 opakovaně nepodepíše nebo nepřipojí otisk pečeti na písemný znalecký posudek (ověřovaný překlad),

g) v rozporu s § 15 nevede znalecký (tlumočnický) deník nebo ho nevede řádně,

h) v rozporu s § 17 odst. 3 nesprávně vyúčtuje odměnu za podání znaleckého posudku (provedení tlumočnického úkonu),

i) v rozporu s § 20 odst. 4 vykonává činnost znalce (tlumočnicka) v době pozastavení práva vykonávat tuto činnost.

(2) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že se neoprávněně vydává za znalce (tlumočnicka) nebo znalecký ústav anebo vykonává znaleckou (tlumočnickou) činnost v rozporu s § 2 odst. 1.

(3) Za přestupek podle odstavce 1 písm. b), f), g) nebo h) lze uložit pokutu do 50 000 Kč a za přestupek podle odstavce 1 písm. a), c), d), e) nebo i) pokutu do 100 000 Kč nebo vyškrtnutí ze seznamu znalců a tlumočnicků. Za přestupek podle odstavce 2 lze uložit pokutu do 200 000 Kč.

(4) Při stanovení druhu a výměry sankce za přestupek podle odstavce 3 se přihlédne též ke skutečnosti, zda již v minulosti byla znalci (tlumočnickovi) udělena výstraha podle § 25d.

§ 25b

Správní delikty právnických osob

(1) Ústav se dopustí správního deliktu tím, že

a) vykoná znaleckou (tlumočnickou) činnost v rozporu s § 8,

b) vykonává svoji činnost v rozporu s § 10,

c) nepoučí osoby, které se podílely na znalecké činnosti, o povinnosti zachovávat mlčenlivost podle § 10a,

d) v rozporu s § 11 podá znalecký posudek ve věci, z níž byl jako ústav vyloučen,

e) v rozporu s § 12 bez vážných důvodů odmítne orgánu veřejné moci podat znalecký posudek,

f) v rozporu s § 13 opakovaně nepodepíše nebo nepřipojí otisk pečeti na písemný znalecký posudek,

g) v rozporu s § 15 nevede znalecký deník nebo ho nevede řádně,

h) v rozporu s § 17 odst. 3 nesprávně vyúčtuje odměnu za podání znaleckého posudku.

(2) Právnícká osoba se dopustí správního deliktu tím, že vykonává znaleckou činnost v rozporu s § 2 odst. 1 nebo § 21.

(3) Za správní delikt podle odstavce 1 písm. b), f), g) nebo h) se uloží pokuta do 100 000 Kč a za správní delikt podle odstavce 1 písm. a), c), d) nebo e) pokuta do 200 000 Kč nebo vyškrtnutí ze seznamu znaleckých ústavů. Za správní delikt podle odstavce 2 se uloží pokuta do 400 000 Kč.

(4) Při určení druhu a výměry sankce ústavu nebo právnícké osobě se přihlédne k závažnosti správního deliktu, zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům a k okolnostem, za nichž byl spáchán, a ke skutečnosti, zda již v minulosti byla ústavu udělena výstraha podle § 25d.

(5) Ústav nebo právnícká osoba za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložil veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránil.

§25c

Společná ustanovení o správních deliktech

(1) Správní delikty podle tohoto zákona v prvním stupni projednává ministerstvo spravedlnosti nebo předseda krajského soudu.

(2) Odpovědnost za správní delikt zaniká, jestliže správní orgán o něm nezahájil řízení do 1 roku ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však zaniká uplynutím 3 let ode dne, kdy byl spáchán.

(3) Údaj o pravomocném rozhodnutí, kterým byl znalec (tlumočník) uznán vinným ze spáchání přestupku, nebo údaj, kterým byl ústav uznán vinným ze spáchání správního deliktu, zaznamenaná ministerstvo spravedlnosti nebo předseda krajského soudu v seznamu znalců a tlumočnicků nebo v seznamu znaleckých ústavů bez odkladu, nejpozději však do 15 pracovních dnů poté, co rozhodnutí nabylo právní moci.

(4) Pokuta je splatná do 30 dnů ode dne, kdy rozhodnutí o jejím uložení nabylo právní moci.

§25d Výstraha

Jestliže zjištěné porušení povinností uložené tímto zákonem nelze posoudit jako správní delikt postižitelný podle tohoto nebo jiného zákona nebo jako přestupek podle zákona o přestupcích anebo jako trestný čin, může ministerstvo spravedlnosti nebo předseda krajského soudu udělit znalci (tlumočnickovi) nebo ústavu písemnou výstrahu. Při ukládání výstrahy se část druhá a třetí správního řádu nepoužije.

Oddíl V VI Ustanovení společná, přechodná a závěrečná

§ 25e

K rozhodování podle tohoto zákona si ministerstvo spravedlnosti nebo předseda krajského soudu může vyžádat vyjádření poradního orgánu podle § 16, stanovisko profesních sdružení nebo zájmových sdružení sdružujících znalce (tlumočnicků).

§ 25f

Nadřízeným správním orgánem předsedy krajského soudu je ministerstvo spravedlnosti.

§ 26

K provedení tohoto zákona upraví ministerstvo spravedlnosti řízení při jmenování a odvolání znalce (tlumočnicka), způsob vedení seznamů znalců a tlumočnicků a seznamů ústavů, zřizování a působnost sborů pro znalecké otázky, odměňování a poskytování náhrady nákladů, způsob kontroly odměňování a vedení deníků znalců a tlumočnicků a podrobnosti o výkonu znalecké a tlumočnické činnosti.

§ 27

Byl-li znalec (tlumočník) v řízení před státním orgánem ustanoven přede dnem, kdy tento zákon nabyl účinnosti, použije se dosavadních předpisů.

§ 28

(1) Zrušují se:

- a) zákon č. 47/1959 Sb., o úpravě právních poměrů znalců a tlumočnicků,
- b) vyhláška ministra spravedlnosti č. 193/1959 Ú. l., k provedení zákona o úpravě právních poměrů znalců a tlumočnicků,
- c) první a druhá věta v odstavci 2 § 127 zákona č. 99/1963 Sb. (občanského soudního řádu).

(2) Zvláštní předpisy o podávání znaleckých posudků a odborných vyjádření nejsou tímto zákonem dotčeny.

§ 29

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. července 1967.